

Skolundersökningen om brott 1995–2008

Teknisk rapport

Skolundersökningen om brott 1995–2008

Teknisk rapport

Rapport 2010:7

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

© Brottsförebyggande rådet 2010

Författare: Kerstin Nelander

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna rapport kan laddas ner från Brå:s webbplats www.bra.se

Innehåll

Förord	5
Inledning	6
Undersökningen i korthet	7
Undersökningens utformning	8
Population och urval	8
Undersökningens genomförande.....	9
Några metodologiska problem	9
Enkätens frågeinnehåll	17
A. Bakgrundsfrågor	19
B. Delaktighet i brott och problembeteenden.....	19
C. Utsatthet för brott.....	23
D. Spänningssökande	26
E. Frågor om familj, skola, kamrater och fritid	27
F. Frågor om inställningar och attityder	37
Tillgänglighet	41
Referenser	42
Bilaga 1. Tabeller	44
Bilaga 2. Missivbrev till rektor (2008 års undersökning).....	46
Bilaga 3. Information till klassföreståndare (2008 års undersökning)	47
Bilaga 4. Enkät (2008 års undersökning).....	48

Förord

Ungdomsbrottslighetens omfattning och utveckling är en viktig och återkommande fråga i samhällsdebatten. Att så väl som möjligt beskriva ungdomsbrottsligheten är därför viktigt för Brottsförebyggande rådet. Brå ansvarar sedan år 1999 för Skolundersökningen om brott (SUB), i vilken elever i årskurs nio anonymt uppger sina erfarenheter av brott. Undersökningen har genomförts vartannat år sedan 1995 och fram till 2005. Därefter har undersökningen genomförts var tredje år. SUB utgör en central del i bedömningen av ungdomsbrottslighetens tillstånd i Sverige. Innehållet i undersökningen är omfattande, och syftet med denna rapport är att ge en beskrivning av undersökningens genomförande och innehåll. Målgrupp för rapporten är läsare med specialintresse i de metodologiska aspekterna av undersökningen. För de senaste resultaten från undersökningen hänvisas till Brå-rapporten 2010:6.

Rapportens författare är Kerstin Nelander, utredare vid Brå.

Vi vill rikta ett stort tack till alla skolledare och lärare som hjälpt oss genomföra undersökningen och självfallet också till alla ungdomar som delgett oss sina erfarenheter.

Stockholm i mars 2010

Jan Andersson
Generaldirektör

Felipe Estrada
Enhetschef

Inledning

Sedan år 1995 har det i Sverige genomförts återkommande riksrepresentativa skolundersökningar där elever i årskurs nio anonymt får besvara frågor relaterade till sina erfarenheter inom en rad olika områden, bland annat egen brottsaktivitet, andra problembeteenden (till exempel skolk) och utsatthet för brott. År 1995 och 1997 genomfördes dessa undersökningar vid Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet. Mellan år 1999 och 2008 har undersökningarna genomförts av Brottsförebyggande rådet, Brå (se Ring 1999, Brå 2000, Brå 2003, Brå 2005, Brå 2006, Brå 2010). Mellan år 1995 och 2005 genomfördes undersökningen vartannat år. Sedan dess genomförs undersökningen var tredje år, där den senaste datainsamlingen ägde rum år 2008. Det övergripande syftet med dessa studier har varit att beskriva utvecklingen av andelen unga som själva deltagit i brott eller andra avvikande beteenden samt beskriva utvecklingen av andelen unga som utsatts för brott.

Denna typ av undersökningar är en viktig källa till kunskap om ungdomsbrottslighetens omfattning, karaktär och utveckling. Med hjälp av den använda metoden har man möjlighet att få en bild av den brottslighet som inte registreras. Sedan metoden kom att introduceras i USA i slutet av 1940-talet och i Sverige i början av 1960-talet har den frekvent kommit att användas för att studera trender i brottsligheten och för att pröva hypoteser till varför ungdomar begår brottsliga handlingar. Med hjälp av självdeklarationsundersökningar har vi möjlighet att utveckla och förbättra olika förklaringsmodeller till varför ungdomar begår brottsliga handlingar. Detta i sin tur gör det möjligt att arbeta fram mer effektiva förebyggande åtgärder.

Denna rapport beskriver genomförandet av skolundersökningarna samt vilket innehåll enkäten haft de olika undersökningsåren. Rapporten inleds med en beskrivning av population och urval följt av undersökningens genomförande. Därefter följer ett avsnitt om vissa metodologiska problem. Sedan redovisas undersökningens frågeinnehåll med fokus på förändringar och likheter i enkäten. I avsnittet presenteras de frågor som ingått de olika undersökningsåren uppdelat på olika huvudområden.

Undersökningen i korthet

Population: Elever i årskurs nio vid kommunala och fristående skolor i Sverige.

Frågeområden: Egen brottslighet, utsatthet för brott, eget problembeteende.

Periodicitet: Vartannat år mellan 1995 och 2005. Därefter genomförs undersökningen vart tredje år. Den senaste insamlingen skedde 2008. Nästa insamling är beräknad till december 2011.

Urvalsram: Skolregistret (SCB).

Urvalsstorlek: Mellan 5 900 och 10 000 individer.

Datainsamlingsmetod: Enkäter distribuerade av lärare.

Datainsamlingsperiod: December–januari

Undersökningens utformning

Population och urval

Population

Syftet med undersökningen är att ta fram statistiska uppgifter om självdeklarerad brottslighet, utsatthet för brott och förekomsten av andra problembeteenden bland elever i årskurs nio i grundskolan i Sverige. I populationen ingår elever inskrivna vid kommunala och fristående skolor, däremot ingår inte elever inskrivna vid särskolor och specialskolor.

Urval

Urvalen i den nationella skolundersökningen bygger på uppgifter ur Skolregistret som handhas av Statistiska Centralbyrån (SCB). Registret innehåller uppgifter om grundskolor i Sverige, som SCB samlar in på uppdrag av Skolverket. Materialet från undersökningarna utförda år 1995 och 1997 är baserade på urval av skolklasser medan undersökningarna genomförda 1999, 2001, 2003, 2005 och 2008 är baserade på urval av grundskolor innehållande elever i årskurs nio. Anledningen till ändring av urvalsenhet är att uppgift om skolklasser från och med år 1999 inte längre finns tillgängliga i Skolregistret. I samtliga urvalsprocesser användes uppgift om skolklasser respektive grundskolor med inskrivna elever i årskurs åtta föregående termin då

uppgifter om elever i årskurs nio inte var tillgängliga vid tidpunkten för urvalsdragningen. I urvalen 2005 och 2008 exkluderades skolor med färre än totalt fem elever i årskurs åtta föregående termin ur urvalsramen. Detta gjordes för att undvika att få med ett flertal skolenheter i urvalet med enbart någon enstaka elev eller mycket få elever (till exempel sjukhuskolor). Åren 1995, 1997, 1999 och 2001 utfördes systematiska urval av SCB medan urvalen under åren 2003, 2005 och 2008 drogs av Brå. Alla skolklasser i landet sorterades efter län och klasstorlek innan urvalet drogs. Antalet utvalda skolor i undersökningarna har varierat mellan 85 och 225 och antalet klasser mellan 245 och 440. En förklaring till variationen i antalet utvalda enheter är den ändring i urvalsenhet som skedde i och med 1999 års undersökning. Sammanlagt rör det sig om ett urval av mellan cirka 5 900 och 10 000 elever per undersökning.

Undersökningens genomförande

Efter urvalsdragningen kontaktas de utvalda skolorna i syfte att få uppgifter om klassbeteckningar och aktuellt elevantal. Därefter skickas ett missivbrev ut till rektorerna vid dessa skolor, innehållande syftet med undersökningen och uppgifter om att just deras skola valts ut (se bilaga 2). Själva undersökningstillfället sker i december månad. Skolorna får då klassuppsättningar av enkäten (till klasserna i årskurs nio), tillsammans med svarskuvert och en frankerad svarsbrevpåse samt instruktioner till klassföreståndaren (bilaga 3). Klassföreståndarna distribuerar enkäterna till respektive elev, som under lektionstid i klassrummet och under anonymitet besvarar enkäten.¹ På enkäten framgår tydligt att eleven inte ska uppge sitt namn. Varje enskild elev får dessutom ett anonymt svarskuvert att lägga den ifyllda enkäten i, och som eleven själv klistrar igen. Lärarna uppmanas också att ge elever som är frånvarande vid det ordinarie undersökningstillfället möjlighet att besvara formuläret senare. Mellan fyra och åtta procent av samtliga deltagande besvarade enkäten vid ett senare tillfälle. I allmänhet inkom dessa enkäter inom någon veckas tid.

Några metodologiska problem

Vid denna typ av undersökningar finns ett antal metodologiska problem som man bör beakta vid tolkningar av svaren.

---

¹ Tidigare forskning har inte kunnat påvisa några signifikanta skillnader i svarsbeteende beroende på om lärare eller om undersökningspersonal delar ut enkät (Bjarnason 1995).

Problem med urval

Det råder en viss diskussion om huruvida det skulle kunna vara ett problem att använda skolurval. Kritiken är att man inte fångar upp de elever som till exempel inte går i skolan över huvud taget. Det har hävdats att dessa ungdomar tenderar att begå mer brott än de som går i vanliga skolor (se till exempel Shannon 2006, Hagan och McCarthy 1997, Cernkovich m.fl. 1985). I studien ingår kommunala och fristående grundskolor med elever i årskurs nio. Särskolor och specialskolor ingår inte. Urvalen kan sägas syfta till att ge en bild av situationen bland ungdomar i 15-års ålder som går i den så kallade ”vanliga” grundskolan. I urvalen 2005 och 2008 exkluderades som nämnts skolor med färre än totalt fem elever i årskurs åtta föregående termin ur urvalsramen. Det är i viss mån oklart hur mycket detta påverkar jämförbarheten med tidigare år, men sannolikt är denna påverkan tämligen begränsad, eftersom det är en mycket liten andel ungdomar som går i sådana skolor.²

Externt bortfall

Vid undersökningar där man använder sig av självrapportering är bortfallet, som ofta är selektivt, generellt sett ett problem. Information om bortfallet, urvalsstorleken och antalet svarande i den nationella skolundersökningen presenteras i tabell 1.³ Bortfall i skolundersökningar består huvudsakligen av elever som av någon anledning är frånvarande från skolan vid undersökningstillfället, men det kan också bestå av hela skolor eller klasser som valt att inte medverka i undersökningen. Beräknat utifrån elevantalet i de medverkande klasserna varierar bortfallet mellan 4,8 procent år 1995 och 18,6 procent år 2008. Om samtliga elever i icke-medverkande skolor och klasser inkluderas varierar bortfallet i stället mellan 4,8 procent år 1995 och 20,6 procent år 2005.⁴ År 2008 uppgick bortfallet till 20,3 procent.⁵

---

² År 2008 gick 0,2 procent av samtliga elever i skolor med färre än fem elever (enligt urvalsramen).

³ Notera att år 1995 och 1997 var urvalsenheten klasser. I urvalet dessa år fanns i vissa fall ett fåtal klasser som tillhörde samma skola, vilket innebär att antalet klasser är något fler än antalet skolor, se tabell 1. Från år 1999 ändrades urvalsenheten till skolor, vilket innebär att en större andel klasser än tidigare tillhör en och samma skola.

⁴ Alla inkomna enkäter granskades före inkodning och uppenbart oseriöst ifyllda formulär sorterades bort. Dessa räknas till bortfallet. I 2008 års undersökning sorterades 2 procent av enkäterna bort på grund av att de bedömdes vara oseriöst ifyllda.

⁵ Efter en genomgång har bortfallssiffrorna justerats, vilket innebär att för vissa år skiljer sig siffrorna en aning från dem som presenterats i tidigare rapporter.

Tabell 1. Beskrivning av bortfall i undersökningarna 1995–2008.

År	Urval skolor	Antal svarande skolor	Bortfall skolor (%)	Urval klasser	Antal svarande klasser	Bortfall klasser (%)	Urval elever	Elever i svarande klasser	Deltagande elever	Bortfall i klasser (%)	Bortfall totalt (%)
1995	225 *	225	0,0	246	246	0,0	5 901	5 901	5 618	4,8	4,8
1997	223 *	217	2,7	245	239	2,4	5 932	5 784	5 265	9,0	11,2
1999	85	84	1,2	317	305	3,8	7 089	6 936	6 003	13,5	15,3
2001	133	125	6,0	440	408	7,3	9 992	9 436	8 203	13,1	17,9
2003	109	104	4,6	357	336	5,9	8 149	7 782	6 692	14,0	17,9
2005	107	101	5,6	409	371	9,3	9 386	8 629	7 449	13,7	20,6
2008	110	109	0,9	390	380	2,6	8 654	8 465	6 893	18,6	20,3

* Notera. År 1995 och 1997 var urvalsenheten klasser.

Bortfallet har ökat sedan det första undersökningsåret. Under de två första åren undersökningen genomfördes (1995 och 1997) var bortfallet mycket lågt. Den nivåförändring som därefter ägt rum hänger sannolikt samman med förändringen av urvalsram år 1999. Förändringen innebar att samtliga klasser i den utvalda skolan ombads delta i undersökningen, till skillnad från tidigare år, då i regel endast en klass valdes ut. För såväl berörd skolpersonal som undersökningspersonal kan det av olika anledningar ha upplevts lättare att administrera undersökningen till en enstaka klass än till samtliga elever, vilket kan ha bidragit till ett lägre bortfall. De ökande bortfallsnivåerna, som också kan urskiljas i till exempel CAN:s skolundersökningar, har också förklarats av att skolor i dag belastas med fler undersökningar än förut, vilket rimligtvis påverkar både viljan och möjligheterna att medverka (CAN 2009).

En grundläggande och återkommande fråga vid användning av data från frågeundersökningar är hur stor inverkan bortfallet har på resultaten. Bortfallets betydelse för resultaten beror på hur stor andel i bortfallet som har begått de olika brottshandlingarna. Ett rimligt antagande är att de elever i bortfallet som är frånvarande på grund av skolk troligtvis är mer brottsbelastade än andra. Samtidigt kan man inte utgå från att majoriteten av de frånvarande eleverna skolkar. Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), som årligen genomför en liknande undersökning av skolelever, har tagit in skälen till varför vissa elever har varit frånvarande vid undersökningstillfället. Undersökningen visar att skolkarna utgör en minoritet av de frånvarande eleverna. Den allra vanligaste bortfallsorsaken är i stället sjukdom (CAN 2009).

CAN har vid två tillfällen, år 1979 och 1993, följt upp bortfallet i nationella alkohol- och drogvaneundersökningar. Resultaten visade att de ungdomar som ingick i bortfallet uppgav en högre konsumtion av narkotika än undersökningsmaterialet, men att slutresultaten inte skulle ha påverkats i någon större utsträckning (Andersson m.fl. 2000:33–34). I samband med undersökningen som utfördes år 2008 analyserades brottsbelastningen bland de elever som besvarat enkäten vid ett senare tillfälle. Analysen visade att eleverna inte uppvisade någon signifikant högre genomsnittlig brottsbelastning i jämförelse med de elever som besvarat enkäten vid det ordinarie undersökningstillfället (Brå 2010:6).

Bortfallet består som tidigare nämnts delvis av hela skolor och klasser som valde att inte medverka i undersökningen. Ett rimligt antagande är att brottsbelastning och annat problembeteende i de klasser som inte deltog i undersökningen inte skiljer sig från de klasser som deltog. Det går emellertid inte att dra några säkra slutsatser om detta.

För att undersöka vilken betydelse bortfallet kan ha på vissa av resultaten har en analys av bortfallet genomförts för åren 1995, 2001, 2005 och 2008. Den utgick från två antaganden. Det första, mer realistiska antagandet, utgår från att andelen elever som begått en viss brottstyp är dubbelt så hög i bortfallsgruppen som bland dem som deltagit i undersökningarna.⁶ Det andra antagandet utgår från att samtliga i bortfallsgruppen har begått brottet i fråga. Det senare bör ses som ett ”värsta scenario” som inte är realistiskt, speciellt för de mer ovanliga brottstyperna. Analysen har gjorts såväl utifrån bortfallet i deltagande klasser (tabell 2) som utifrån det totala bortfallet (tabell 1B i bilaga 1). I bortfallet har även det interna bortfallet inräknats, vilket är mycket lågt. Tabellerna redovisar hur brottsnivån skulle se ut för de olika åren om dubbelt så många respektive samtliga elever i bortfallet begått de olika brotten.

---

⁶ För brottstyper med en observerad nivå på över 50 procent bland de svarande innebär antagandet om dubbelt så hög brottsbelastning att samtliga i bortfallsgruppen begått det aktuella brottet.

Tabell 2. Uppskattning av vad en större andel brottsliga i bortfallet (enligt hypotetiska antaganden) skulle ha för inverkan på vissa resultat för olika år. Endast svarande klasser. Procent.

År	Enligt datamaterial	Om dubbelt så många i bortfallet begått brott	Om samtliga i bortfallet begått brott
Stöldbrott (totalt)			
1995	66	68	68
2001	55	61	61
2005	52	59	59
2008	54	63	63
Stöldbrott (restriktiv)*			
1995	52	55	55
2001	41	46	49
2005	37	42	46
2008	39	47	51
Skadegörelsebrott			
1995	46	48	48
2001	35	40	44
2005	31	35	40
2008	32	38	45
Våld exkl. burit kniv			
1995	11	12	16
2001	9	11	22
2005	9	10	21
2008	9	11	26
Narkotika			
1995	8	9	13
2001	8	10	21
2005	7	7	19
2008	8	9	25
Övriga brott**			
1995	58	60	60
2001	56	62	62
2005	57	63	63
2008	55	64	64

* Stöldbrott exkl. stöld från skola, eget hem, lurat folk på pengar.

** Tjuvåkning, olovlig körning, använt falskt id-kort.

Av tabell 2 framgår att utvecklingstrenderna i resultaten kvarstod, även om nivåerna naturligtvis förändrades vid de olika antagandena om bortfallsgruppens brottsbelastning. Följande exempel kan ge en

uppfattning om bortfallets betydelse. I 2008 års undersökning uppgav 8,9 procent av eleverna att de begått någon typ av våldshandling (exklusive burit kniv). Om man antar att dubbelt så många av de elever som varit frånvarande vid undersökningstillfället hade begått någon våldshandling, och att dessa svar skulle ha inräknats, skulle delaktigheten i den aktuella brottstypen ha ökat till 10,5 procent. Om i stället samtliga i bortfallsgruppen hade begått brottet, skulle den observerade nivån öka till 25,8 procent. Bortfallet får således stor betydelse när det gäller ett ovanligt brott och då man antar att samtliga elever i bortfallsgruppen har begått brottet i fråga. Detta kan emellertid inte ses som realistiskt. Vid det mer verklighetstroga (men ändå tämligen långtgående) antagandet att dubbelt så många i bortfallsgruppen har begått något våldsbrott påverkas den i datamaterialet observerade nivån i liten utsträckning.

Antagandet att samtliga i bortfallsgruppen har begått brott får mindre betydelse för mer vanligt förekommande brott, exempelvis stöld. Bland de svarande eleverna i 2008 års undersökning uppgav 54,3 procent att de begått någon stöldhandling. Om samtliga elever som var frånvarande vid undersökningstillfället (alternativt deltog men hoppade över de aktuella frågorna) hade begått stöldbrott och att dessa svar hade inräknats, så hade nivån ökat till 62,8 procent (se tabell 2). Bortfallets betydelse ska inte överdrivas, men kan inte heller helt försummas vid jämförelser av resultaten. Om samtliga besvarat enkäten skulle detta i någon mån kunna påverka resultaten. De huvudsakliga tendenserna skulle dock med stor sannolikhet kvarstå.

För att vidare undersöka bortfallets fördelning och således de svarande skolklassernas representativitet, utfördes även en analys av fördelningen av kommungrupp och huvudman i undersökningarna (se tabell 2B och 3B i bilaga 1). Då information om huvudman inte finns tillgänglig för undersökningarna utförda 1995 och 1997 har dessa två år utslutits ur analysen. Som framgår av analysen av kommungrupper är fördelningen i urvalet och fördelningen i de svarande klasserna snarlika. När det gäller huvudman urskiljs en trend med en något ökande andel fristående skolor i urvalet. Detta rör sig om en reell ökning på samhällsnivå då antalet fristående grundskolor i Sverige mer än fördubblats från läsåret 1995/96 till läsåret 2008/09 (Skolverket 2010). Ser man på fördelningen mellan klasserna i urvalet och de svarande klasserna återfinns en något lägre andel fristående skolklasser bland de svarande skolorna åren 1995–2005; denna skillnad är dock mycket liten.

Internt bortfall

Flertalet av frågorna har givna svarsalternativ med så kallade kryss-svar, så att elever med skrivsvårigheter slipper uttrycka sig skriftligt. Antalet öppna frågor är få, för att om möjligt bidra till att hålla det interna bortfallet på låg nivå. Internt bortfall uppstår då vissa frågor i ett frågeformulär lämnas obesvarade. Detta kan dels bero på att frågorna berör känsliga uppgifter, men det kan även bero på att vissa elever har svårt att uttrycka sig skriftligt eller har svårt att förstå frågorna. Generellt sett ligger det interna svarsbortfallet när det gäller frågor med fasta svarsalternativ på en förhållandevis låg nivå i dessa undersökningar medan de öppna frågorna har ett högre internt bortfall. En variabel med relativt högt internt bortfall är den om föräldrarnas yrke (det interna bortfallet låg här på 11 procent år 2008). Även i andra undersökningar har information om föräldrars yrke uppvisat förhållandevis högt internt bortfall (Lindström 1993). För några av de nytillkomna frågorna i 2008 års undersökning visade sig också det interna bortfallet bli relativt högt. Frågorna som relaterar till egen brottslighet och utsatthet för brott har ett förhållandevis lågt internt bortfall, däremot är det ett visst internt bortfall på följdfrågorna till utsatthet för brott. Detta bortfall beror på att respondenterna ofta valt att kryssa i flera svarsalternativ. Forskning har emellertid visat att ett visst internt bortfall inte tenderar att ha någon nämnvärd effekt för resultaten (Pauwels och Svensson 2008).

I en fördjupningsstudie av ungdomars anmälningsbenägenhet, baserad på data från skolundersökningen 1995–2005, gjordes en analys av det interna bortfallet. Analysen avsåg de följdfrågor som ställs till elever som uppger sig ha utsatts för brott och belyser om utsatta elever har anmält brottet till polisen. Bortfallsanalysen visade att det inte finns något stöd för att det finns en överrepresentation av elever med vissa karaktäristika i den grupp som hoppat över frågorna om man polisanmält brott. I analysen undersöktes även hur stor inverkan bortfallet hade på undersökningsresultaten. Oavsett vilket antagande som gjordes om eleverna som inte besvarat frågorna (att gruppen har dubbelt så hög respektive hälften så hög anmälningsbenägenhet än de övriga brottsutsatta ungdomarna) så kvarstod de generella mönstrena i resultaten. Slutligen visade bortfallsanalysen att det (för de aktuella följdfrågorna) inte finns några tydliga tendenser till någon större förändring under perioden 1995–2005 (Brå 2009a).

Under- och överrapportering

Andra metodologiska problem som ofta diskuteras är i vilken grad under- och överrapportering av brottslighet förekommer. Med underrapportering menas att respondenten inte uppger de handlingar som den begått. Med överrapportering menas att respondenten uppger handlingar som den inte begått. Det kan tänkas att respondenten ger "socialt önskvärda svar" eller inte minns vissa händelser. I majoriteten av frågor i undersökningen används en referensperiod på ett år, vilket innebär att risken för att respondenten ska ha glömt vissa händelser är att betrakta som ganska liten.

Det är svårt att uppskatta omfattningen av denna typ av mätfel, men om man gör det sannolika antagandet att mönstret bör vara detsamma under de sju mätningarna bör inte resultatens tillförlitlighet påverkas vid jämförelser över tid.

Sammanfattande bedömning

Självdeklarationsteknik är som framgått behäftad med ett antal felkällor, men även om forskare är väl medvetna om dessa problem anses den ge förhållandevis tillförlitliga resultat. Under slutet av 1940-talet då metoden kom att introduceras i USA var den ett ganska trubbigt mått på brottsligheten, men tekniken har under senare år utvecklats och blivit en etablerad kunskapskälla, och en metod vars tillförlitlighet bedömts vara (t.ex. Thornberry och Krohn 2000, Jungner-Tas och Marshall 1999). Denna bedömning baseras ofta på att forskare jämfört data från självdeklarationsstudier med andra former av data som till exempel registrerad brottslighet, kamratomdömen, föräldraomdömen, skolomdömen och drogtestar (se till exempel Agnew 2001, s. 25).

Enkätens frågeinnehåll

Samma enkät har använts varje år, om än med vissa mindre förändringar. Majoriteten av frågorna återkommer dock i samtliga sju skolundersökningar. Flera av enkätens frågor har använts i liknande nationella och internationella undersökningar. Enkäten utformades ursprungligen till vissa delar med förebild från en internationellt organiserad självdeklarationsundersökning med ungdomar i 13 länder (Junger-Tas m.fl. 1994). Enkäten som används i den nationella skolundersökningen tar bland annat upp elevernas sociala situation, familjeförhållanden, skolsituation, kamratrelationer och fritidsvanor. Vidare finns ett mer omfattande avsnitt med frågor om huruvida eleverna begått brottsliga handlingar eller haft problembeteenden och i så fall av vilken typ och om de blivit utsatta för olika former av brottsliga handlingar. I regel har frågorna fasta svarsalternativ, med ett par undantag.

I 2008 års skolundersökning gjordes något fler förändringar av enkäten än vad som gjorts under de tidigare åren. Syftet med förändringen var att genom nya frågor belysa fler aspekter av elevernas situation, till exempel utsatthet för mobbning via Internet, utsatthet för flera typer av brott (exempelvis ställdes frågor om utsatthet för sexualbrott för första gången) samt ungdomarnas inställning till rättsväsendet. För att enkäten inte skulle bli längre än tidigare beslutades om att vissa frågebatterier eller vissa enskilda frågor skulle tas bort. Den nya enkäten pilottestades i två olika skolor.⁷

---

⁷ Den ena skolan som valdes ut låg i en förort till Stockholm och den andra i en mindre stad i Mellansverige.

Nedan följer en beskrivning av de huvudområden som enkäten täcker. För varje område presenteras de frågor som har ställts för respektive år.

För att undvika missförstånd är det dock befogat med vissa klargöranden. Många av frågorna ligger i så kallade frågebatterier i enkäten, och är i många fall ställda som påståenden som respondenten kan ta avstånd från eller hålla med om. I dessa fall anges påståendena i nedanstående redovisning. Till många av frågorna eller frågebatterierna i enkäten ges vidare en kort introduktionsmening, som inte återges här. För översiktligets skull redovisas inte heller svarsalternativen. I nedanstående redovisning återges inte heller frågorna exakt i den ordning de kommer i formulären. Följande redovisning syftar till att ge en översikt av de frågor som ställts i enkäten de olika åren.⁸

---

⁸ För de allra flesta av frågorna finns motsvarande variabler, dock inte för vissa frågor som hade öppna svarsalternativ.

A. Bakgrundsfrågor

Inledningsvis ställs ett antal frågor om ungdomarnas bakgrund, se tabell 3. Frågor som funnits med under samtliga sju undersökningar är: ålder, kön, födelseland, typ av bostad, vilka man bor med och information om föräldrarnas yrke. Vissa frågor har även lagts till under vissa år och frågan ”huruvida familjen äger någon sommarstuga/fritidshus” har enbart ställts år 2001.

Tabell 3. Bakgrundsfrågor åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Ålder	x	x	x	x	x	x	x
Kön	x	x	x	x	x	x	x
Födelseland (du själv)	x	x	x	x	-	-	-
Födelseland (mamma)	x	x	x	x	-	-	-
Födelseland (pappa)	x	x	x	x	-	-	-
I vilket land föddes du och dina föräldrar?	-	-	-	-	x	x	x
Typ av bostad	x	x	x	x	x	x	x
Bor med	x	x	x	x	x	x	x
Är dina föräldrar skilda/separerade?	-	-	-	-	x	x	x
Har din mamma något arbete?	x	x	x	x	x	x	x
Typ av arbete (mamma)	x	x	x	x	x	x	x
Har din pappa något arbete?	x	x	x	x	x	x	x
Typ av arbete (pappa)	x	x	x	x	x	x	x
Gick du på dagis (daghem) när du var liten?	x	x	x	x	x	x	x
Hur många gånger har du varit utomlands på semester?	-	-	x	-	-	-	-
Hade din familj någon bil när du var liten (innan du började skolan)?	-	-	x	x	x	x	x
Äger din familj sommarstuga/fritidshus?	-	-	-	x	-	-	-

B. Delaktighet i brott och problembeteenden

Delaktighet i brott mäts genom följande grundfråga: ”Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?” I enkäten frågas efter en mängd olika brottsliga handlingar (avseende stöld, våld, skadegörelse, droganvändning och annan brottslighet) och andra problembeteenden. Svartalternativen är: ingen gång; 1–2 gånger; 3–5 gånger; 6–10 gånger; 11–50 gånger; mer än 50 gånger.

I stort sett har samma frågor använts vid de sju undersökningarna, med vissa undantag (se tabell 4). Frågan gällande graffiti och klotter har även förändrats något sedan 1995. År 1995 efterfrågades hur många gånger respondenten sprayat graffiti eller klottrat någonstans. I de efterföljande undersökningarna delades denna fråga upp i två separata frågor. Den första frågan berör huruvida respondenten klottrat så kallade tags eller andra ord med tusch eller sprayfärg medan den andra frågan berör huruvida respondenten utan tillstånd gjort större graffitimålning med flera olika sprayfärger på till exempel en betongvägg.

I 2008 års undersökning exkluderades frågan om eleven använt anabola steroider. I den senaste undersökningen ändrades också referensperioden för frågorna om den unge har åkt fast för polisen respektive pratat med socialtjänsten med anledning av att han eller hon åkt fast. Referensperioden förkortades från att ha avsett "någonsin" till "under de senaste 12 månaderna".

Tabell 4. Delaktighet i brott och problembeteenden åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
<i>Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?</i>							
Skolkat från skolan en hel dag	x	x	x	x	x	x	x
Varit borta från ditt hem minst en hel natt utan tillåtelse	x	(x)	-	-	-	-	-
Åkt buss, spårvagn, tunnelbana, pendeltåg eller tåg utan att betala (tjuvåkt)	x	x	x	x	x	x	x
Kört bil eller mc utan körkort eller körkortstillstånd	x	x	x	x	x	x	x
Kört moped utan försäkring	x	-	-	-	-	-	-
Med flit förstört telefonhytt, gatlykta, fönster, någons cykel eller annan sak som inte var din	x	x	x	x	x	x	x
Sprayat graffiti eller klottrat någonstans	x	-	-	-	-	-	-
Klottrat så kallade "tags" eller andra ord med tusch eller sprayfärg någonstans	-	x	x	x	x	x	x
Utan tillstånd gjort större graffitimålning med flera olika sprayfärger på t ex en betongvägg	-	x	x	x	x	x	x
Stulit (snattat) något i affär eller varuhus	x	x	x	x	x	x	x
Använt förfalskat id-kort	x	x	x	x	x	x	x
Skaffat dig pengar genom att lura folk	x	x	x	x	x	x	x
Skaffat pengar från en telefonautomat eller varuautomat	x	x	x	x	x	x	x
Stulit något från skolan	x	x	x	x	x	x	x
Stulit något från ditt hem	x	x	x	x	x	x	x
Stulit en cykel	x	x	x	x	x	x	x
Stulit en moped eller motorcykel	x	x	x	x	x	x	x
Stulit en bil	x	x	x	x	x	x	x
Stulit något ur en bil	x	x	x	x	x	x	x
Stulit något ur någons ficka	x	x	x	x	x	x	x
Ryckt en väska, plånbok eller liknande från någon du inte känner	x	x	x	x	x	x	x
Stulit något annat som vi inte frågat om	x	x	x	x	x	x	x
Brutit dig in i en bostad eller annan byggnad	x	x	x	x	x	x	x
Köpt något som du vet var stulet	x	x	x	x	x	x	x
Sålt något som du vet var stulet	x	x	x	x	x	x	x
Haft en kniv med dig (som vapen) när du gått ut	x	x	x	x	x	x	x
Hotat någon med stryk eller vapen för att få pengar eller andra värdesaker	x	x	x	x	x	x	x
Utan tillåtelse tänt eld på något värdefullt, t ex en lada, bil, skog eller byggnad som inte tillhörde dig	x	x	x	x	x	x	x
Varit med om upplopp, oordning och kravaller tillsammans med andra (t ex fotbollsanläggning, tågstation, på gatan, musikfestival, demonstration)	x	-	-	-	-	-	-

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Forts. tabell 4.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Med avsikt slagit någon (som inte tillhör din familj) så att du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård	x	x	x	x	x	x	x
Med avsikt slagit någon som tillhör din familj så att han/hon behövde sjukvård	x	x	x	x	x	x	x
Med avsikt skadat någon med en kniv eller annat vapen	x	x	x	x	x	x	x
Druckit öl, vin, sprit eller annan alkohol så att du känt dig berusad	x	x	x	x	x	x	x
Rökt hasch eller marijuana	x	x	x	x	x	x	x
Provat annan narkotika (t ex amfetamin, heroin, ecstasy eller liknande)	x	x	x	x	x	x	x
Sniffat (t ex thinner, tändargas)	x	x	x	x	x	x	x
Använt anabola steroider	x	x	x	x	x	x	-
Sålt hasch eller marijuana	x	x	x	x	x	x	x
Sålt annan narkotika	x	x	x	x	x	x	x
Har du någonsin åkt fast för polisen för något du gjort?	x	x	x	x	x	x	-
Om du någonsin har åkt fast för polisen för något du gjort, vad hade du gjort den senaste gången du åkte fast?	-	-	-	-	-	-	x
Har du åkt fast för polisen för något du gjort under de senaste 12 månaderna?	-	-	-	-	-	-	x
Har någon från socialen (socialtjänsten) pratat med dig på grund av att du åkt fast?	x	x	x	x	x	x	-
Har någon från socialen (socialtjänsten) pratat med dig på grund av att du åkt fast under de senaste 12 månaderna?	-	-	-	-	-	-	x

(x) Liknande fråga ställdes år 1997, men på annan plats i enkäten och med tre svarsalternativ istället för fem.

C. Utsatthet för brott

Frågorna om utsatthet för brott är i 2008 års undersökning följande:

1. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna råkat ut för att (a) någon stulit din cykel (b) någon stulit din plånbok (c) någon stulit något annat värdefullt från dig?
2. Har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna, så att du skadades så mycket att du blev tvungen att besöka sjuksystem, läkare eller tandläkare?
3. Har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna, så att du fick ont, men inte behövde söka sjukvård?
4. Har du under de senaste 12 månaderna blivit hotad så att du känt dig allvarligt rädd?
5. Har någon under de senaste 12 månaderna hotat dig med stryk eller vapen eller använt våld mot dig för att få pengar eller andra värdesaker?
6. Har någon under de senaste 12 månaderna hotat eller trakasserat dig eller utsatt dig för våld för att du inte skulle anmäla eller vittna om ett brott hos t.ex. polisen?
7. Har någon under de senaste 12 månaderna tafsat eller tagit på dig på ett sexuellt sätt när du inte ville det?
8. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna blivit tvingad av någon till att göra något som du upplevde som sexuellt?

Svaren på samtliga frågor anges på en 3-gradig skala med svarsalternativen; nej; ja, 1 gång; ja, 2 gånger eller fler. Ungdomar som uppger att de utsatts för ett visst brott får en följdfråga om de anmält den senaste händelsen. De ungdomar som utsatts för våld (lindrigt/grovt) samt hot tillfrågas också om var den senaste händelsen ägde rum.

De fyra första frågorna har funnits med i enkäten under hela undersökningsperioden. Dessa frågor är i stort sett identiska över tid, se tabell 5. Det har emellertid skett vissa mindre förändringar gällande utsatthet för lindrigt våld. På grund av det relativt stora interna bortfallet (åtta procent) för denna fråga 1995 och 1997 gjordes en förändring av formulärets utformning år 1999.⁹ Förändringen ledde till

⁹ I de tidiga undersökningarna var frågan om utsatthet för våld uppdelad i två delar:

Har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna så att...

...du skadades så mycket att du blev tvungen att besöka sjuksystem, läkare eller tandläkare?

...du fick ont, men inte behövde söka sjukvård?

I undersökningarna från och med år 1999 ställs frågorna om utsatthet för våld som två separata frågor:

att det interna bortfallet minskade (till 1,5 procent). År 2005 inkluderades även ett antal frågor om huruvida ungdomarna blivit utsatta för sexuella kontakter via nätet (så kallad grooming). Dessa frågor reviderades i den senaste undersökningen. De fyra senare frågorna (fråga 5–8) om utsatthet för personrån, övergrepp i rättssak samt sexualbrott är nya och lades till i och med 2008 års undersökning. I den senaste undersökningen inkluderades även nya frågor om ungdomars utsatthet på Internet, till exempel utsatthet för mobbning via nätet (se tabell 5). Därutöver lades en fråga till enkäten om eleven sedan han eller hon började årskurs 7 hade blivit utsatt för något brottsligt och om den senaste händelsen anmäldes till polisen. Ungdomar som svarade att de inte anmält fick frågan om *varför* de inte anmälde. Brott utsatta ungdomar som hade gjort en polisanmälan tillfrågades om *vem* som gjorde anmälan.

Tabell 5. Utsatthet för brott åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
<i>Har du någon gång under de senaste 12 månaderna råkat ut för att...</i>							
...någon stulit din cykel?	x	x	x	x	x	x	x
Gjordes polisanmälan?	x	x	x	x	x	x	x
...någon stulit din plånbok?	x	x	x	x	x	x	x
Gjordes polisanmälan?	x	x	x	x	x	x	x
...någon stulit annan värdefull sak från dig?	x	x	x	x	x	x	x
Gjordes polisanmälan?	x	x	x	x	x	x	x
Har någon slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld under de senaste 12 månaderna så att du blev tvungen att besöka sjuksyster, läkare eller tandläkare?	x	x	x	x	x	x	x
Var hände det senaste gången?	x	x	x	x	x	x	x
Gjordes polisanmälan?	x	x	x	x	x	x	x
Har någon slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld under de senaste 12 månaderna så att du fick ont men inte behövde söka sjukvård?	x	x	x	x	x	x	x
Var hände det senaste gången?	x	x	x	x	x	x	x
Gjordes polisanmälan?	x	x	x	x	x	x	x

Tabellen fortsätter på nästa sida.

1. Har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna så att du skadades så mycket att du blev tvungen att besöka sjuksyster, läkare eller tandläkare?
2. Har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna så att du fick ont, men inte behövde söka sjukvård?

Forts. tabell 5.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Har du under de senaste 12 månaderna blivit hotad så att du känt dig allvarligt rädd?	x	x	x	x	x	x	x
Var hände det senaste gången?	x	x	x	x	x	x	x
Gjordes polisanmälan?	x	x	x	x	x	x	x
Har någon under de senaste 12 månaderna hotat dig med stryk eller vapen eller använt våld mot dig för att få pengar eller andra värdesaker?	-	-	-	-	-	-	x
Var hände det senaste gången?	-	-	-	-	-	-	x
Gjordes polisanmälan?	-	-	-	-	-	-	x
Har någon under de senaste 12 månaderna hotat eller trakasserat dig eller utsatt dig för våld för att du inte skulle anmäla eller vittna om ett brott hos t.ex. polisen?	-	-	-	-	-	-	x
Gjordes polisanmälan?	-	-	-	-	-	-	x
Har någon under de senaste 12 månaderna tafsat eller tagit på dig på ett sexuellt sätt när du inte ville det?	-	-	-	-	-	-	x
Gjordes polisanmälan?	-	-	-	-	-	-	x
Har du någon gång under de senaste 12 månaderna blivit tvingad av någon till att göra något som du upplevde som	-	-	-	-	-	-	x
Gjordes polisanmälan?	-	-	-	-	-	-	x
Har du sen du började årskurs 7 blivit utsatt för något brottsligt?	-	-	-	-	-	-	x
Vilken typ av brott var det senaste gången?	-	-	-	-	-	-	x
Gjordes polisanmälan?	-	-	-	-	-	-	x
Varför inte?	-	-	-	-	-	-	x
Vem gjorde anmälan?	-	-	-	-	-	-	x
<i>Har någon person som du inte känner och som du tror eller vet är vuxen, under de senaste 12 månaderna gjort något av</i>							
...via Internet kontaktat dig med sexuella förslag?	-	-	-	-	-	x	-
...via Internet bett om att få träffa dig?	-	-	-	-	-	x	-
...via Internet bett dig om sexuella tjänster, som att visa sexiga bilder av dig själv?	-	-	-	-	-	x	-
...via mobiltelefon kontaktat dig med sexuella förslag?	-	-	-	-	-	x	-
...på annat sätt än med Internet eller mobiltelefon kontaktat dig med sexuella förslag?	-	-	-	-	-	x	-
<i>Har du någon gång under de senaste 12 månaderna...</i>							
...råkat ut för att bli mobbad via Internet?	-	-	-	-	-	-	x
...råkat ut för att någon har lagt ut en bild/film på Dig som fick dig att må dåligt?	-	-	-	-	-	-	x
...råkat ut för att någon via Internet försökt få dig att "sexprata" - eller göra något sexuellt - när du inte ville?	-	-	-	-	-	-	x
...haft en Internetkontakt som du skulle beskriva som sexuell med en person som du tror eller vet var minst fem år äldre än dig? (oavsett om du ville eller inte ville ha denna typ av kontakt med denna person)	-	-	-	-	-	-	x

D. Spänningssökande

I undersökningarna ingår även en skala som är avsedd att ge ett sammanfattande mått på följande aspekter av spänningssökande (för en diskussion, se Ring 1999, s. 148):

- Risktagande: lust att ta fysiska eller sociala risker
- Omväxling: preferens för nymodiga eller annorlunda upplevelser
- Monotoniundvikande: benägenhet att undvika monotona upplevelser
- Impulsivitet: benägenhet att utan eftertanke handla spontant på stundens ingivelse

Frågor gällande spänningssökande har funnits med i samtliga mätningar, se tabell 6. Däremot har dessa frågor och svarsalternativ utvecklats över tid. Första året var ett försöksår. I 2008 års undersökning minskades antalet indikatorer kraftigt för att ge plats åt de nya frågorna som lades till enkäten.

Tabell 6. Spänningssökande åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
<i>Här gäller frågorna vad din inställning är till följande saker...*</i>							
Se på riktigt blodiga skräckfilmer	-	x	x	x	x	x	x
Hoppa "bungy-jump"	-	x	x	x	x	x	x
Spela kort om pengar (100 kr)	x	x	x	x	x	x	x
Städa i ditt rum, ifall det är stökigt	x	x	x	x	x	x	x
Gå på museum och titta på gamla saker	-	x	x	x	x	x	x
Ha stilla helgkvällar med familjen framför TV:n	(x)	x	x	x	x	x	x
Färga håret i en ovanlig färg, t ex neongrönt	-	x	x	x	x	x	-
Testa bergsklättring, även om det är lite riskfyllt	-	-	-	x	x	x	-
Åka gummiflotte nedför en vild fors	-	x	x	x	x	x	-
Plötsligt låtsas drunkna, på skoj	x	x	x	x	x	x	-
Gå fram och snacka med folk du inte känner (t ex på en fest)	(x)	x	x	x	x	x	-
Dansa till musik så hög att väggarna skakar	-	x	x	x	x	x	-
Bli hypnotiserad	x	x	x	x	x	x	-
Leva för dagen, strunta i morgondagen	-	-	x	x	x	x	-
Lägga 100 kr på godis i stället för att spara pengarna	-	-	-	x	x	x	-
Lösa korsord som tar flera timmar	(x)	x	x	x	x	x	-
Planera din yrkesframtid noga i förväg	(x)	x	x	x	x	x	-
Ha det tyst och lugnt omkring dig	x	x	x	x	x	x	-
Få 100 kr omedelbart i stället för 1000 kr om fem år	-	-	x	-	-	-	-
Uppträda ensam som artist inför hela skolan	(x)	x	-	-	-	-	-
Hoppa fallskärm från 1000 meter	x	-	-	-	-	-	-
Äta superstarkt godis som svider	x	-	-	-	-	-	-

* 1995 löd frågan: Så här känner jag mig när jag tänker på att... med tre svarsalternativ i stället för fem.

(x) En liknande fråga ställdes år 1995.

E. Frågor om familj, skola, kamrater och fritid

I undersökningen ingår även ett antal frågor om ungdomarnas upplevelser av sina familjeförhållanden ur vissa aspekter, exempelvis i vilken grad de tycker sig vanligtvis komma "bra överens" med mamma respektive pappa, se tabell 7. Frågor om hur man tycker sig komma överens respektive kunna kommunicera med sina föräldrar har funnits med i samtliga sju undersökningar. År 2001 ingick de i

ett särskilt frågebatteri, medan de ställts som separata frågor de övriga åren. Det finns även mått på i vilken grad ungdomarna själva upplever att föräldrarna har insyn i vilka de umgås med och var de befinner sig på kvällarna som har funnits med i samtliga undersökningar. Under åren 1999, 2001, 2003 och 2005 tillfrågades eleverna om hur de tror att deras föräldrar skulle reagera (hypotetiska frågor) om de exempelvis fick reda på att ungdomarna snattat eller om de skulle komma hem berusade en fredagskväll. Dessa frågor varierar i viss utsträckning mellan de olika undersökningarna. I 2008 års undersökning har antalet frågor om föräldrars reaktioner begränsats. För att mäta föräldrarnas reaktion på problembeteende tillfrågas eleverna om vad de tror att föräldrarna skulle tycka om eleven skolkade från skolan i ett par dagar, en fråga som har ställts under samtliga undersökningsår.¹⁰

---

¹⁰ År 2001 och 2003 ingick frågan i ett frågebatteri om olika beteenden.

Tabell 7. Familjerelaterade frågor åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Brukar du komma bra överens med din mamma tycker du?	x	x	x	-	x	x	x
Kan du prata om precis allt med din mamma (t ex problem)?	x	x	x	-	x	x	x
Brukar du komma bra överens med din pappa tycker du?	x	x	x	-	x	x	x
Kan du prata om precis allt med din pappa (t ex problem)?	x	x	x	-	x	x	x
Jag brukar komma bra överens med min mamma	-	-	-	x	-	-	-
Jag kan vanligtvis prata om precis allt (t ex problem) med min mamma	-	-	-	x	-	-	-
Vanligtvis brukar jag trivas riktigt bra med min mamma	-	-	-	x	-	-	-
Jag brukar komma bra överens med min pappa	-	-	-	x	-	-	-
Jag kan vanligtvis prata om precis allt (t ex problem) med min pappa	-	-	-	x	-	-	-
Vanligtvis brukar jag trivas riktigt bra med min pappa	-	-	-	x	-	-	-
Hur ofta går du och din mamma/pappa ut tillsammans för att göra något trevligt ihop (till exempel gå på bio eller liknande)?	x	x	x	x	x	x	-
Brukar dina föräldrar veta var du är ifall du går ut på kvällen?	x	x	x	x	x	x	x
Brukar dina föräldrar veta vilka du träffar ifall du går ut på kvällen?	x	x	x	x	x	x	x
Brukar någon av dina föräldrar ställa frågor till dig om dina kompisar?	-	-	x	-	-	-	-
Brukar någon av dina föräldrar ställa frågor om hur det går i skolan?	-	-	x	-	-	-	-
Har du någon gång varit borta från ditt hem en hel natt utan tillåtelse?	-	x	-	-	-	-	-
Måste du komma hem en viss bestämd tid på helgerna?	x	-	-	-	x	x	x
Kräver dina föräldrar att du i förväg talar om vad du ska göra om du vill gå ut t ex en fredagskväll?	-	-	-	x	x	x	x
Kräver dina föräldrar att du i förväg talar om vilka du ska träffa om du vill gå ut t ex en fredagskväll?	-	-	-	x	x	x	-
Brukar du ha en bestämd tid du senast måste komma hem ifall du går ut en fredagskväll?	-	-	-	x	-	-	-
Brukar dina föräldrar vilja att du berättar hur du använt dina pengar (t ex vad du köpt)?	-	-	-	x	-	-	-
Vad tror du dina föräldrar skulle tycka ifall du skolkade från skolan ett par dagar?	x	x	-	-	x	x	x
Hur arg tror du din mamma skulle bli om hon skulle se att du (skolkade/kom hem berusad en fredagskväll/snattat)?	-	-	x	x	-	-	-
Hur arg tror du din pappa skulle bli om han skulle se att du (skolkade/kom hem berusad en fredagskväll/snattat)?	-	-	x	x	-	-	-

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Forts. tabell 7.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Hur ledsen tror du din mamma skulle bli om hon skulle se att du (skolkade/kom hem berusad en fredagskväll/snattat)?	-	-	x	x	-	-	-
Hur ledsen tror du din pappa skulle bli om han skulle se att du (skolkade/kom hem berusad en fredagskväll/snattat)?	-	-	x	x	-	-	-
Hur arg tror du din mamma skulle bli om hon skulle se att du kom hem en fredagskväll berusad?*	-	-	x	x	x	x	-
Hur arg tror du din pappa skulle bli om han skulle se att du kom hem en fredagskväll berusad?*	-	-	x	x	x	x	-
Hur ledsen tror du din mamma skulle bli om hon skulle se att du kom hem en fredagskväll och var berusad?*	-	-	x	x	x	x	-
Hur ledsen tror du din pappa skulle bli om han skulle se att du kom hem en fredagskväll och var berusad?*	-	-	x	x	x	x	-

* Ingick år 1999 och 2001 i ett frågebatteri om tre olika beteenden.

I undersökningarna ingår även vissa frågor om ungdomarnas upplevelse av sin skolsituation, relationen till lärare, sina betyg och om de avser att söka vidare till gymnasiet, se tabell 8. För 6 av de 13 skolfrågorna gäller att de är identiska i samtliga undersökningar, och ett par är snarlika. Frågan ”Hur viktigt tror du dina kompisar tycker det är att få bra betyg?” finns enbart med i den första undersökningen.

Tabell 8. Skolrelaterade frågor åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Brukar du trivas bra i skolan?	x	x	x	x	x	x	x
Har du sett mobbing på din skola?	x	x	x	x	x	x	x
Har du råkat ut för att bli mobbad?	x	x	x	x	x	x	x
Har du mobbat andra?	x	x	x	x	x	x	x
Är dina lärare bra tycker du?	x	x	(x)	(x)	x	x	x
Finns det någon speciell lärare som du brukar trivas riktigt bra med?	-	-	x	x	x	x	-
Tänker du söka till gymnasiet efter nian?	-	-	x	x	x	x	-
Har det hänt att du riktigt sett fram emot att gå till skolan?	-	-	-	x	x	x	-
Hur viktigt tycker du det är att få bra betyg?	x	x	-	-	x	x	x
Hur viktigt tycker du det är för dig att få bra betyg?	-	-	x	x	-	-	-
Hur viktigt tror du dina kompisar (de du oftast umgås med) tycker det är att få bra betyg?	x	-	-	-	-	-	-
Tycker du man borde ta bort betygen?	x	x	x	x	x	x	x
Vad hade du för betyg i följande ämnen...	x	x	x	x	x	x	x

(x) 1999 och 2001 löd frågan: "Hur många av dina lärare är bra tycker du?" med samma svarsalternativ som övriga år.

I enkäten ställs även en rad frågor rörande ungdomarnas relation till kamrater, hur ofta de träffar sina kamrater och om de har kamrater som begått olika brottsliga handlingar. Ett antal frågor har enbart ställts under vissa år, se tabell 9. En fråga angående upplevt kamrattryck (att man "gjort något fast man egentligen inte ville" för att kompisarna annars skulle tyckt man var "dum eller feg") ställdes exempelvis endast år 1995. Frågor om huruvida ungdomarna ingår i något speciellt gäng är hittills ställda vid endast två tillfällen (1999 och 2001). Frågor rörande umgänge med kompisar som begått vissa typer av brottsliga handlingar, liksom ett frågebatteri rörande i vilken grad ungdomarna tror att deras kompisar skulle tycka det var okej eller inte om man skulle begå vissa avvikande handlingar, har däremot funnits med samtliga år. Likaså finns samtliga år ett par frågor rörande hur ofta man träffar kompisar på fritiden och om dessa kompisar utgörs av killar eller tjejer samt om de är äldre än eleven själv. Fram till år 2005 ställdes också en fråga om eleven är tillsammans med någon kille eller tjej.

Ett frågebatteri gällande i vilken grad eleverna själva skulle tycka det var okej om kamraterna skulle begå olika brottsliga/problematiske handlingar finns från år 1997 och framåt. Frågor (eller frågebatterier) avseende den känslomässiga anknytningen till kamrater finns för de olika undersökningsåren i varierande grad.

Tabell 9. Kamratrelaterade frågor åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Hur ofta brukar du vanligtvis träffa kompisar på kvällarna?	x	x	x	x	x	x	x
Hur ofta brukar du vanligtvis, ensam eller med kompisar vara vid någon typ av centrum eller liknande samlingspunkt på kvällarna?	-	-	-	-	-	x	x
Hur ofta brukar du vanligtvis, ensam eller med kompisar vara ute utan att göra något speciellt, annat än att bara "driva omkring"?	-	-	-	-	-	x	x
Brukar du oftast vara tillsammans med en kompis eller är ni fler tillsammans när ni träffas?	x	x	x	x	x	x	-
Hur mycket skulle du kunna tänka dig att likna (vara som) den kompis du helst träffar?	-	x	-	-	-	-	-
Händer det att du känner dig besviken på dina kompisar?	-	x	-	-	-	-	-
Brukar du vara med någon kompis/kompisar som är minst två år äldre än du?	x	x	x	x	x	x	x
Är de kompisar som du träffar på fritiden mest killar eller tjejer, eller är det blandat?	x	x	x	x	x	x	x
Är du tillsammans med någon kille/tjej?	x	x	x	x	x	x	-
Brukar du komma bra överens med dina kompisar tycker du?	x	x	x	-	x	x	-
Kan du vanligtvis prata om precis allt (t ex problem) med de kompisar du helst umgås med?	(x)	x	x	-	x	x	-
Jag kan vanligtvis prata om precis allt (t ex problem) med de kompisar jag helst träffar (påstående i frågebatteri)	-	-	-	x	-	-	-
<i>Tror du att dina kompisar skulle tycka att det var okej ifall du...</i>							
...drack dig full?	x	x	x	x	x	x	x
...skolkade ett par dagar?	x	x	x	x	x	x	x
...tog något i en affär?	x	x	x	x	x	x	x

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Forts. tabell 9.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
...provade hasch?	x	x	x	x	x	x	x
...tog en bil?	x	x	x	x	x	x	x
...slog ner en alkoholist?	x	x	x	x	x	x	x
...gjorde större graffitimålning?	-	-	x	x	x	x	x
...talade om för polisen att en kompis gjort en stöld?	x	x	-	-	-	-	-
<i>Har någon av dina kompisar (de du oftast umgås med) gjort något av följande, som du vet om?</i>							
Tagit något utan att betala i en affär	x	x	x	x	x	x	x
Förstört någonting	x	x	x	x	x	x	x
Brutit sig in någonstans	x	x	x	x	x	x	x
Slagit ner någon	x	x	x	x	x	x	x
Åkt fast för polisen	x	x	x	x	x	x	x
De kompisar jag helst träffar hittar ofta på roliga saker att göra	-	-	x	-	-	-	-
Jag trivs mycket bra med mina nuvarande vänner	-	-	x	x	-	-	-
De kompisar jag helst träffar tycker verkligen om mig	-	-	x	-	-	-	-
Mina kompisar ställer gärna upp för mig om jag behöver hjälp med något	-	-	x	x	x	x	x
Jag kan alltid lita på min bästa kompis/bästa kompisar	-	-	x	x	-	-	-
Mina kompisar betyder faktiskt väldigt mycket för mig	-	-	x	x	x	x	x
Jag respekterar verkligen mina vänners åsikter	-	-	x	x	x	x	x
Den kompis jag helst umgås med på fritiden har jag känt i flera år	-	-	x	-	-	-	-
Jag känner mig ofta besviken på mina kompisar	-	-	x	x	x	-	-
<i>Kan man säga att du är med i ett</i>							
...ibland begår en del brott?	-	-	x	x	-	-	-
...finns i ett speciellt område?	-	-	x	x	-	-	-
...har ett speciellt namn?	-	-	x	x	-	-	-
...har viss person som ledare?	-	-	x	x	-	-	-

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Forts. tabell 9.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
<i>Har du gjort följande saker ensam eller tillsammans med någon kompis (eller syskon)?</i>							
Druckit öl, vin, sprit eller annan alkohol så du känt dig berusad	-	x	-	-	-	-	-
Stulit (snattat)	-	x	-	-	-	-	-
Brutit dig in i bostad	-	x	-	-	-	-	-
Stulit något ur en bil	-	x	-	-	-	-	-
Klottrat tags	-	x	-	-	-	-	-
Gjort större graffitimålning	-	x	-	-	-	-	-
<i>Skulle du tycka det var okej ifall dina kompisar...</i>							
...drack sig fulla?	-	x	x	x	x	x	x
...skolkade ett par dagar?	-	x	x	x	x	x	x
...tog något i en affär?	-	x	x	x	x	x	x
...provade hasch?	-	x	x	x	x	x	x
...tog en bil?	-	x	x	x	x	x	x
...slog ner en alkoholist?	-	x	x	x	x	x	x
...klottrade i t ex en hiss?	-	x	-	-	-	-	-
...gjorde större graffitimålning?	-	x	x	x	x	x	x
Har du någon gång under de senaste 12 månaderna gjort något som du egentligen inte ville för att dina kompisar annars skulle tyckt att du var dum eller feg?	x	-	-	-	-	-	-
(x) 1995 löd frågan: "Kan du prata om precis allt med dina kompisar (t ex problem)?" med samma svarsalternativ som övriga år.							

I samma avsnitt som ungdomarnas relation till kamrater ställs även en del frågor om vad de brukar göra på sin fritid. Frågorna om fritidsvanor har funnits med i samtliga undersökningar och avser vilka ställen de brukar besöka "minst ett par gånger i månaden" på sin fritid (frågan har fasta svarsalternativ, man markerar de ställen man brukar besöka). Mellan åren 1995 och 2005 ställdes också frågor om vilken typ av musik ungdomarna gillar, se tabell 10. Frågorna relaterade till musik har dock sett något olika ut för de åren de ställdes. Vid första undersökningstillfället tillfrågades ungdomarna om deras musiksmak i en öppen fråga, medan de från år 1997 i stället fått markera den eller de av de angivna musikstilarna de gillar "allra bäst".

År 2003 ställdes en fråga om hur ofta eleverna brukar surfa på Internet på sin fritid. En liknande fråga ställdes i 2008 års undersökning, där eleverna fick svara på hur ofta de under en vanlig dag använde Internet. I den senaste undersökningen inkluderades fler frågor än tidigare om elevernas Internetanvändande (tabell 10). Eleverna fick bland annat svara på frågor om hur ofta de brukar ägna sig åt olika aktiviteter på Internet, som att ”chatta” med personer de känner respektive inte känner.

Tabell 10. Fritids- och musikrelaterade frågor åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Hur mycket pengar brukar du vanligtvis ha att använda själv per vecka?	x	-	-	-	-	-	-
Röker eller snusar du regelbundet (minst flera gånger i veckan)?	x	x	x	x	x	x	x
<i>Vilka ställen brukar du besöka minst ett par gånger i månaden på din fritid?</i>							
Fritidsgård	x	x	x	x	x	x	x
Biograf	x	x	x	x	x	x	x
Sporthall/simhall	x	x	x	x	x	x	x
Teatergrupp	x	x	x	x	x	x	x
Diskotek	x	x	x	x	x	x	x
Cafeteria/fik	x	x	x	x	x	x	x
Kyrka/församlingslokal	x	x	x	x	x	x	x
Hamburgerbar	x	x	x	x	x	x	x
Musikundervisning/kör	x	x	x	x	x	x	x
Styrketräningslokal	x	x	x	x	x	x	x
Balettdansträning*	x	x	x	x	x	x	x
Solarium	x	x	x	x	x	x	x
Idrottsplats	x	x	x	x	x	x	x
Flipper/biljard/spelhall**	x	x	x	x	x	x	x
Replokal	x	x	x	x	x	x	x
Scoutträff/friluftsförbundet	x	x	x	x	x	x	x
Föreningslokal	x	x	x	x	x	x	x
Ridhus/stall	x	x	x	x	x	x	x
Rock/popkonsert***	x	x	x	x	x	x	x
Biljardhall	x	-	-	-	-	-	-
Bibliotek	x	x	x	x	x	x	x
Fest	-	-	-	-	x	x	x

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Forts. tabell 10.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Korvkiosk	-	-	-	-	x	x	x
Skateboardramp	-	x	x	x	x	x	x
Museum/konstutställning	-	-	-	-	x	x	x
Gillar du någon speciell slags musik?	x	-	-	-	-	-	-
<i>Gillar du någon av följande musikstilar?</i>							
Pop	-	x	x	x	x	x	-
Rock	-	x	x	x	x	x	-
Disco	-	x	x	x	x	x	-
Synth	-	x	x	x	x	x	-
Techno/rave	-	x	x	x	x	x	-
House	-	x	x	x	x	x	-
R'n'b	-	x	x	x	x	x	-
Soul	-	x	x	x	x	x	-
Hip hop/rap	-	x	x	x	x	x	-
Funk	-	x	x	x	x	x	-
Reagge	-	x	x	x	x	x	-
Blues	-	x	x	x	x	x	-
Kör/gospel	-	x	x	-	-	-	-
Gospel	-	-	-	x	x	x	-
Körmusik	-	-	-	x	x	x	-
Lugn musik/ballader	-	x	x	x	x	x	-
Punk	-	x	x	x	x	x	-
Skatecore	-	x	x	x	-	-	-
Hardcore	-	x	x	x	-	-	-
Grunge	-	x	x	x	x	x	-
Indierock/brittpop	-	x	x	x	x	x	-
60-tals rock	-	x	x	x	x	x	-
70-tals rock	-	-	x	x	x	x	-
Klassisk musik	-	x	x	x	x	x	-
Hårdrock/heavy metal	-	x	x	x	x	x	-
Death-metal	-	x	x	x	x	x	-
Speed-metal	-	x	-	-	-	-	-
Skin-/oi-/rasist-rock	-	x	x	x	-	-	-
Svensk 70-tals progg	-	x	x	-	-	-	-
Oi	-	-	-	-	x	x	-
Rasistrock	-	-	-	-	x	x	-
Progg	-	-	-	x	x	x	-
Dansbandsmusik	-	x	x	x	x	x	-
Folkmusik	-	x	x	x	x	-	-
Jazz	-	x	x	x	-	x	-
Country	-	-	-	-	x	x	-
World music	-	-	-	-	x	-	-

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Forts. tabell 10.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Vad tycker du bäst om att göra på din fritid?	x	x	-	-	-	-	-
Hur ofta brukar du surfa på Internet på din fritid?	-	-	-	-	x	-	-
Ungefär hur mycket brukar du använda Internet en vanlig dag?	-	-	-	-	-	-	x
<i>Under de senaste 12 månaderna har du använt Internet för att...</i>	-	-	-	-	-	-	x
...chatta med kompisar/andra som du känner sedan tidigare utanför nätet?	-	-	-	-	-	-	x
...chatta med personer som du inte känner sedan tidigare utanför nätet?	-	-	-	-	-	-	x
...olagligt laddat ner spel, musik, filmer eller datorprogram med hjälp av s.k. fildelningsprogram?	-	-	-	-	-	-	x
...spela om pengar?	-	-	-	-	-	-	x

* Balett fanns med som svarsalternativ fram till år 2001.

** År 1995 var biljardhall ett eget svarsalternativ.

*** Fram till år 2001 var svarsalternativet Musik/rockkonsert.

F. Frågor om inställningar och attityder

I 2008 års skolundersökning ställdes för första gången frågor till ungdomarna om deras inställning till rättsväsendet. Eleverna fick bland annat svara på frågor om de tycker att polisen ”gör ett bra jobb”, om inställningen till att vittna och att begå mened. I den senaste undersökningen ställdes också för första gången frågor om ungdomarnas rädsla för brott och vilka åtgärder de vidtagit på grund av detta.

Sedan år 2001 har det ställts frågor kring ungdomarnas samvete och upplevda upptäcktsrisk. I den senaste undersökningen (2008) ställdes fler frågor än tidigare för att mäta detta. Eleverna fick bland annat svara på frågor om de ansåg att det är okej att stjäla från en rik person och om hur stor risken är att åka fast om man stjälar en cykel. I den senaste undersökningen ställdes dessutom ett antal frågor med syfte att mäta elevernas benägenhet att begå brott. Exempelvis ställdes frågan om den unge skulle behålla pengarna i en plånbok som han eller hon hittat (se tabell 11). Tidigare undersökningsår har det ställts vissa frågor rörande bland annat framtidstro, tillit till andra människor och synen på politiker. Åren 2003 och 2005 har det även ställts en del frågor som avser mäta till exempel ungdomars ilska (”Jag har ganska lätt för att bli arg.”) och nervositet (”Jag har känt mig orolig och nervös senaste tiden.”).

Tabell 11. Frågor rörande inställningar, attityder och rädsla för brott åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
För att klara sig bra i dagens samhälle är att tjäna mycket pengar faktiskt bland det absolut viktigaste	-	-	-	x	-	-	-
För att klara sig bra i dagens samhälle är lång utbildning faktiskt bland det absolut viktigaste	-	-	-	x	-	-	-
Jag skulle gärna ha mycket pengar	-	-	-	x	-	-	-
Jag skulle gärna ha lång utbildning	-	-	-	x	-	-	-
Politiker pratar men bryr sig egentligen inte om problemen för vanligt folk	-	-	-	x	x	x	-
Fundera på samhällsproblemen är tråkigt, sånt är ju ändå inget jag kan göra något åt	-	-	-	x	-	-	-
Det är ingen idé att tänka på framtiden, den ser ändå så osäker ut	-	-	-	x	x	x	-
De flesta människor verkar ägna sina liv åt saker som faktiskt är helt meningslösa	-	-	-	x	-	-	-
Trots att jag är mitt bland människor får jag alltid en känsla av ensamhet	-	-	-	x	x	x	-
Jag känner mig ofta orättvist behandlad	-	-	-	x	x	x	-
Jag känner ofta en ilska inom mig	-	-	-	x	x	x	-
På det hela taget har jag nog det bättre än de flesta andra i min ålder	-	-	-	x	-	-	-
I framtiden kommer jag nog få ett yrke med hög lön	-	-	-	x	-	-	-
I framtiden kommer jag nog ha en lång utbildning	-	-	-	x	-	-	-
Risken att åka fast om man snattar är nog ganska liten	-	-	-	-	x	x	x
Risken att åka fast om man stjälar en cykel är nog ganska liten	-	-	-	-	-	-	x
Om jag hittade en mobil skulle jag lätt kunna behålla den utan att få dåligt samvete	-	-	-	-	x	x	x
Om någon tappar en plånbok med pengar får han skylla sig själv om någon tar dem	-	-	-	-	-	-	x
Om någon glömmer låsa sin cykel är det rätt åt honom/henne om den blir stulen	-	-	-	-	-	-	x
Om jag hittade en tappad mobil som var bra, skulle jag nog behålla den själv	-	-	-	-	-	-	x
Om jag hittade en tappad plånbok med 500 kr i skulle jag nog faktiskt ta pengarna	-	-	-	-	-	-	x
Om jag såg en fin cykel som någon glömt låsa, skulle jag nog faktiskt ta den	-	-	-	-	-	-	x
Det är okej att stjäla något från en person som är rik och har råd att ersätta det	-	-	-	-	-	-	x

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Forts. tabell 11.	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
Det är okej att stjäla från en affär som ändå tjänar mycket pengar	-	-	-	-	-	-	x
Jag har ganska lätt för att bli arg	-	-	-	-	x	x	-
Jag har känt mig orolig och nervös senaste tiden	-	-	-	-	x	x	-
Dom som bestämmer tänker nog i första hand på sina egna intressen	-	-	-	-	x	x	-
I dessa dagar är det svårt att veta vem man egentligen kan lita på	-	-	-	-	x	x	-
Mycket är så komplicerat i dagens samhälle att det är lätt att bli förvirrad	-	-	-	-	x	x	-
För att lyckas i samhället, tvingas du nästan att göra vissa saker som inte är rätt	-	-	-	-	x	x	-
På det hela taget gör polisen ett bra jobb tycker jag	-	-	-	-	-	-	x
Det är viktigt att ställa upp och vittna om man ser att någon vandaliserar skolan	-	-	-	-	-	-	x
Jag skulle tycka det var OK att ljuga för polisen för att skydda en kompis	-	-	-	-	-	-	x
Det är viktigt att ställa upp och vittna om man ser att en person blir misshandlad	-	-	-	-	-	-	x
Jag litar på att jag skulle få en rättvis behandling av polisen om jag råkade bli misstänkt för något brott som jag inte hade gjort	-	-	-	-	-	-	x
Jag litar på att jag skulle få det skydd jag behöver om jag blev hotad för att jag tänkte vittna om ett brott	-	-	-	-	-	-	x
<i>Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande för att du var rädd/orolig för att bli hotad/trakasserad, eller utsatt för våld eller något annat brottsligt?</i>	-	-	-	-	-	-	x
hållit dig borta från skolan en hel dag?	-	-	-	-	-	-	x
stannat hemma en kväll när du egentligen velat gå ut?	-	-	-	-	-	-	x
medvetet undvikit vissa personer?	-	-	-	-	-	-	x
medvetet undvikit vissa ställen?	-	-	-	-	-	-	x
bytt ditt telefonnummer?	-	-	-	-	-	-	x

I syfte att få veta något kring hur ungdomarna tyckte det var att fylla i formuläret, har det i slutet av varje enkät funnits med en fråga om detta med fasta svarsalternativ (man kan markera flera alternativ om man vill). Svarsalternativen tar såväl upp positiva som negativa aspekter av hur ungdomarna tyckte att det var att besvara de ställda frågorna. Denna fråga har ställts i samtliga undersökningar, se tabell 12.

Tabell 12. Hur ungdomarna tyckte att det var att besvara frågorna åren 1995–2008.

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2008
<i>Hur tycker du att det var att svara på dessa frågor? Flera kryss tillåtet!</i>							
Tråkigt	x	x	x	x	x	x	x
Meningslöst	x	x	x	x	x	x	x
Jobbigt	x	x	x	x	x	x	x
Svårt ibland	x	x	x	x	x	x	x
Roligt	x	x	x	x	x	x	x
Intressant	x	x	x	x	x	x	x
Helt okej	x	x	x	x	x	x	x
Ganska lätt	x	x	x	x	x	x	x
Varken roligt eller tråkigt	x	x	x	x	x	x	x
Vet inte	x	x	x	x	x	x	x

Tillgänglighet

Brå publicerar resultaten från den nationella skolundersökningen så snart som möjligt efter att undersökningen genomförts. Resultaten publiceras i en huvudrapport. Utöver resultaten som presenteras i huvudrapporterna genomför Brå även fördjupningsstudier där delar av materialet studeras mer ingående i detalj och sedan presenteras i separata rapporter (se Brå 2007) eller som del av andra projekt (se Brå 2009a och Brå 2009b). Resultaten från undersökningarna utförda år 1995 och 1997 finns presenterade i Hem och skola, kamrater och brott (Ring 1999).

Samtliga resultat som Brå publicerar från undersökningen presenteras på Brå:s hemsida.¹¹ Vissa publikationer ges också ut i tryckt form och kan då beställas via hemsidan alternativt via Fritzes kundservice.¹² Forskare som vill utnyttja datamaterialet kan kontakta Brå. Godkänd etikansökan krävs för uttag av data.

---

¹¹ www.bra.se

¹² Fritzes, 106 47 Stockholm. Tel: 08-690 91 90. www.fritzes.se

Referenser

- Agnew, R. (2001). *Juvenile delinquency: Causes and control*. Los Angeles: Roxbury Publishing Company.
- Andersson, B., Hibell, B. och Sandberg, B. (2000). *Skolelevers drogvanor 1999*. CAN rapport nr. 57. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.
- Bjarnason, T. (1995). Administration mode bias in a school survey on alcohol, tobacco and illicit drug use. *Addiction*, 90:555–559.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2000). *Stöld, våld och droger bland pojkar och flickor i årskurs nio*. Rapport 2000:17. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2003). *Stöld, våld och droger bland ungdomar i årskurs nio*. Rapport 2003:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2005). *Stöld, våld och droger bland ungdomar i årskurs nio*. Rapport 2005:4. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2006). *Ungdomar och brott åren 1995–2005*. Rapport 2006:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2007). *Ungdomar och brott i Sveriges län 1995–2005*. Rapport 2007:30. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2009a). *Tonåringars benägenhet att anmäla brott och deras förtroende för rättsväsendet*. Rapport 2009:20. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2009b). *Grövre våld i skolan*. Rapport 2009:6. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

- Brottsförebyggande rådet, Brå (2010). *Brott bland ungdomar i årskurs nio. Resultat från skolundersökningen om brott åren 1995–2008*. Rapport: 2010:6. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN (2009). *Skolelevers drogvvanor 2009*. CAN-rapport 118. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.
- Cernkovich, S. A., Giordano, P. C. och Pugh, M. D. (1985). Chronic offenders: The missing cases in self-report delinquency research. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 76:705–732.
- Hagan, J. och McCarthy, B. (1997). *Mean streets: Youth crime and homelessness*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Junger-Tas, J., Terlow, G.-J. och Klein, M. W. red. (1994). *Delinquent behavior among young people in the Western World*. Amsterdam: Kugler.
- Junger-Tas, J. och Marshall, I. H. (1999). The self-report methodology in crime research. I M. Tonry (red.), *Crime and Justice: A Review of Research*, vol. 25 (pp. 291–367). Chicago: The University of Chicago Press.
- Lindström, P. (1993). *School and delinquency in a contextual perspective*. BRÅ-rapport 1993:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Pauwels, L. och Svensson, R. (2008). How serious is the problem of item nonresponse in delinquency scales and etiological variables? A cross-national inquiry of two classroom PAPI-self-reported studies in Antwerp and Halmstad. *European Journal of Criminology*, Vol. 5, Nr. 3, s. 289–308.
- Ring, J. (1999). *Hem och skola, kamrater och brott*. Stockholm: Kriminologiska institutionen. Stockholms universitet.
- Shannon, D. (2006). Chronic offenders or socially disadvantaged youth? Institutionalized males as missing cases in school-based delinquency research. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 7: 78–100.
- Skolverket (2010). *Snabbfakta om fristående skolor*. Hämtad från <<http://www.skolverket.se/sb/d/2112/a/11936>>. Senast granskad 21 januari 2010. Hämtad 1 februari 2010.
- Thornberry, T.P. och Krohn, M.D. (2000). The self-report method for measuring delinquency and crime. I D. Duffee m.fl. (red.), *CJ 2000: Innovations in measurement and analysis* (pp. 33–83). Washington DC: National Institute of Justice.

Bilagor

Bilaga 1. Tabeller

Tabell 1B. Uppskattning av vad en större andel brottsliga i bortfallet (enligt hypotetiska antaganden) skulle kunna ha för inverkan på vissa resultat för olika år. Hela urvalet (även hela skolor och klasser som ej svarat). Procent.

År	Enligt datamaterial	Om dubbelt så många i bortfallet begått brott	Om samtliga i bortfallet begått brott
Stöldbrott (totalt)			
1995	66	68	68
2001	55	63	63
2005	52	62	62
2008	54	64	64
Stöldbrott (restriktiv)*			
1995	52	55	55
2001	41	48	51
2005	37	45	50
2008	39	47	52
Skadegörelsebrott			
1995	46	48	48
2001	35	42	47
2005	31	37	45
2008	32	39	46
Våld exkl. burit kniv			
1995	11	12	16
2001	9	11	26
2005	9	10	28
2008	9	11	27
Narkotika			
1995	8	9	13
2001	8	10	25
2005	7	8	26
2008	8	9	26
Övriga brott**			
1995	58	60	60
2001	56	64	64
2005	57	66	66
2008	55	65	65

Tabell 2B. Svarande skolklasser totalt efter kommuntyp 1995–2008. Procent*.

	1999		2001		2003		2005		2008	
	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser
Kommunal	97,2	97,4	95,2	95,6	92,7	92,9	90,2	90,8	90,5	90,3
Fristående	2,8	2,6	4,8	4,4	7,3	7,1	9,8	9,2	9,5	9,7
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	(317)	(305)	(440)	(408)	(357)	(336)	(409)	(371)	(390)	(380)

* Avrundning av procenttal innebär att den totala procenten ibland överstiger 100 procent.

Tabell 3B. Skolklasser i urval och svarande efter huvudman 1999–2008. Procent.

	1995		1997		1999		2001		2003		2005		2008	
	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser	I urval	Bland svarande klasser
Storstäder	11,8	11,8	11,8	11,3	9,5	9,5	20,5	19,6	16,8	15,8	10,0	10,5	7,2	7,4
Förortskommuner	17,1	17,1	17,6	16,7	18,3	18,0	10,2	10,3	17,9	17,9	13,4	12,1	20,0	18,4
Större städer	24,8	24,8	24,5	24,7	26,2	25,6	20,2	20,1	22,7	22,9	24,7	24,3	30,5	30,8
Pendlingskommuner	7,3	7,3	7,3	7,5	14,5	14,4	10,5	10,8	6,4	6,3	6,6	7,3	7,4	7,6
Glesbygdskommuner	5,7	5,7	5,7	5,9	4,7	4,9	4,8	5,1	3,6	3,9	4,4	3,5	3,3	3,4
Varuproducerande kommuner	6,9	6,9	6,9	7,1	5,4	5,6	6,6	6,6	5,9	6,0	10,0	11,1	5,9	6,1
Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv.	13,4	13,4	13,1	13,4	14,2	14,8	16,8	16,4	16,8	17,3	20,8	20,8	13,3	13,7
Övriga kommuner, mer än 25 000 inv.	9,3	9,3	9,4	9,6	3,5	3,6	8,4	8,8	8,1	8,3	7,1	7,5	6,7	6,8
Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv.	3,7	3,7	3,7	3,8	3,8	3,6	2,0	2,2	1,7	1,8	2,9	3,0	5,6	5,8
Totalt *	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0	100,0	99,9	99,9	100,2	99,9	100,1	99,9	100,0
	(246)	(246)	(245)	(239)	(317)	(305)	(440)	(408)	(357)	(336)	(409)	(371)	(390)	(380)

Bilaga 2. Missivbrev till rektor (2008 års undersökning)

Till rektor och berörd skolpersonal

Rikstäckande skolundersökning bland elever i *årskurs nio*

Brottsförebyggande rådet (Brå) kommer inom kort att genomföra en rikstäckande enkätundersökning med namnet "Ungdomsundersökningen" bland elever i årskurs nio. Er skola har tillsammans med drygt hundra andra skolor runt om i landet blivit slumpmässigt utvald att delta. Eleverna i samtliga klasser i årskurs nio i de utvalda skolorna får helt anonymt och frivilligt besvara ett frågeformulär.

Undersökningen är landets enda rikstäckande och regelbundet återkommande undersökning om skolelevers situation i dessa avseenden. Det innebär att utvecklingen på området kan studeras. Resultaten ger samhället en uppfattning om förhållanden för en åldersgrupp som annars inte förekommer i statistiken och ger därmed ökade möjligheter till förbättringar i olika avseenden.

Det övergripande syftet med denna undersökning är att kunna ge en bild av omfattningen av utsatthet för våld och stöld samt delaktighet i våld, stöld och andra närbesläktade beteenden (skolk, droganvändning) bland dagens unga. Enkäten innehåller även ett antal frågor rörande fritidsvanor och andra sociala bakgrundsfaktorer. Resultaten av dessa frågor bidrar med ytterligare relevant information i sammanhanget och ger underlag för forskning om förebyggande åtgärder.

Skolans deltagande är helt anonymt och alla resultat kommer att redovisas på aggregerad nivå. Det kommer inte att framgå i rapporten vilka skolor som har deltagit i undersökningen. Det är vår förhoppning att det inte stöter på något hinder för Er att medverka i denna undersökning. Er medverkan är av största vikt för undersökningens kvalitet.

Brå kommer utifrån de resultat som framkommer i enkätundersökningen ta fram ett material som går att använda i skolans undervisning. Detta kommer att skickas till alla de medverkande skolorna.

Har Ni frågor är Ni välkomna att höra av Er till antingen projektassistent Kerstin Nelander på telefonnummer 08-401 87 98 eller till personuppgiftsombud Cecilia Arrgård, Brå:s juridiska sekretariat på telefonnummer 08-401 87 59. Brå är personuppgiftsansvariga för projektet.

I bilagan beskrivs undersökningens praktiska genomförande.

Vänligen,

Felipe Estrada
Enhetschef, Brå

Bilaga 3. Information till klassföreståndare (2008 års undersökning)

Information till klassföreståndare/lärare/berörd skolpersonal om Brottsförebyggande rådets ungdomsundersökning

---

Som Ni antagligen redan informerats om har aktuell klass blivit slumpmässigt utvald att delta i Brottsförebyggande rådets (Brå) riksomfattande enkätundersökning bland elever i *årskurs nio*. Eleverna får helt anonymt fylla i ett frågeformulär. Syftet är att få en uppfattning om hur vanligt det är med erfarenhet av våld, stöld och annat problembeteende (skolk, droganvändning, mobbning) bland unga i Sverige. Undersökningen ger ett välbehövligt komplement till den officiella statistiken på området. Enkäten innehåller också vissa bakgrundsfrågor rörande sociala faktorer som kan antas hänga samman med problembeteende. Därmed ges underlag för forskning rörande orsaker och förebyggande åtgärder i sammanhanget. Resultatet kommer att ge en generell bild och publiceras i en Brå-rapport i form av procentsatser. Enkäten har utprovats på ett stort antal elever.

Vi ber er hjälpa till att genomföra undersökningen på följande vis:

- Dela ut enkäten tillsammans med svarskuvert till var och en av eleverna på förslagsvis "klassens timme" eller annan lämplig lektion. Formuläret tar i genomsnitt 25 minuter att fylla i, men en del elever kan behöva en hel lektion på sig. Undersökningen får gärna genomföras någon gång under vecka 50. Men det går också bra vecka 49 eller 51, om det passar bättre. Tala om för eleverna att de är anonyma och att medverkan är frivillig.
- Se gärna till att det är tyst och lugnt i klassen tills alla är färdiga så att ingen elev störs eller påverkas av de övriga (det är bra om man inte sitter alltför nära varandra). Låt inte de elever som är lite långsammare bli stressade. Det är bra om elever som är klara kan sysselsättas med någon annan uppgift.
- Kommer det upp frågor om något i enkäten, be eleven svara så som hon/han uppfattar frågan och i marginalen ange vad som var tveksamt. Undvik att gå omkring i klassrummet och hjälpa elever eftersom det kan påverka elevernas känsla av anonymitet. Men ha gärna ett överblivet exemplar av enkäten att kika i om det kommer någon fråga om t.ex. innebörden av ett visst ord.
- När eleven är klar lägger hon/han sin enkät i sitt svarskuvert och klistrar igen det. Samla därefter in elevernas kuvert och lägg dem i bifogad brevpåse. Fyll i antal inskrivna enkäter i klassen samt antal frånvarande på utsidan av brevpåsen. Brevpåsen läggs sedan på utgående post. Brevpåsen är redan frankerad.

Vi bifogar också en färdigfrankerad "uppsamlingspåse" för frånvarande elever. Dessa elever kan fylla i enkäten vid ett senare lämpligt tillfälle, dock helst innan 09-01-12.

Det är av största vikt för resultatens kvalitet att så många som möjligt besvarar enkäten.

Vid frågor går det bra att kontakta projektassistent Kerstin Nelander på telefonnummer 08-401 87 98.

TACK på förhand för Er medverkan!

Felipe Estrada
Enhetschef, Brå

Bilaga 4. Enkät (2008 års undersökning)

HEJI

Vi på Brottsförebyggande rådet gör just nu en stor undersökning bland flera tusen ungdomar. Vi vill kunna beskriva hur dagens unga har det inom skola, familj och på fritiden samt vad de tycker om en del olika saker. Vi är också intresserade av *hur ofta unga råkar ut för brott* och *hur ofta unga begår brott*. Du hjälper oss genom att fylla i den här enkäten.

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst avbryta ifyllandet. Skriv inte Ditt namn! Du får vara helt anonym. Ingen skolpersonal, förälder eller polis kommer att få se Dina svar.

Inga fler frågor än de som finns i denna enkät kommer att ställas, och Du behöver inte känna Dig orolig. Svaren kommer endast att användas till forskning.

Det är viktigt att Du svarar så uppriktigt Du kan. Just Ditt svar är precis lika viktigt som Dina klasskamraters svar. För att alla ska kunna svara i lugn och ro är det bra om ni inte pratar eller stör varandra under ifyllandet.

Besvara varje fråga i tur och ordning genom att sätta ett kryss i rutan () för det svar som *bäst stämmer in på Dig*. Ibland får Du sätta fler än ett kryss när det står så. Om det är en streckad linje (som den här: .....) betyder det att Du själv fyller i svaret där.

När Du gjort klart och kontrollerat att Du inte missat någon fråga lägger Du Ditt svar i svarskuvertet och *klistrar igen det*. Din lärare samlar in kuverten och skickar in dem öppnade till oss.

Du är välkommen att höra av Dig till oss om det är något Du undrar. Du kan också skriva Dina funderingar på sista sidan efter att Du fyllt i alla svar.

UNGDOMSUNDERSÖKNINGEN

Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm
Cecilia Arrgård, Personuppgiftsombud
tfn 08-401 87 10

**TACK
FÖR DIN MEDVERKAN!**

DEL A. Först kommer en del frågor om Din bakgrund.

Hur gammal är Du?

..... år

Är Du en flicka eller pojke?

flicka   pojke

I vilket land föddes Du och Dina föräldrar?

Sverige   Annat land (skriv även landets namn)

jag själv   .....

mamma   .....

pappa   .....

Vad bor Du i för typ av hus?

villa/fristående enfamiljshus   radhus/kedjehus/parhus   lägenhet   annat

---

Vilka personer bor Du tillsammans med?

Fler än ett kryss tillåtet! Om Dina föräldrar inte bor tillsammans och Du ibland bor hos mamma och ibland hos pappa, kryssa då i det som gäller där Du OFTAST bor.

mamma

pappa

styvmamma

styvpappa

..... stycken bröder

..... stycken systrar

andra: .....

Är Dina föräldrar skilda/separerade?   nej   ja

Har Din mamma något arbete?

ja

nej → hon är arbetslös

hon studerar

hon är långvarigt sjuk/förtidspensionerad

annan orsak

Vilket slags arbete gör Din mamma eller gjorde Din mamma när hon senast arbetade?
Skriv gärna både vad yrket heter och vad Din mamma gör/gjorde på jobbet!

.....

.....

Har Din pappa något arbete?

- ja
- nej → han är arbetslös
- han studerar
- han är långvarigt sjuk/förtidspensionerad
- annan orsak

Vilket slags arbete gör Din pappa eller gjorde Din pappa när han senast arbetade?
Skriv gärna både vad yrket heter och vad Din pappa gör/gjorde på jobbet!

.....

.....

Gick Du på dagis (daghem) när Du var liten?

- nej   ja

Hade Din familj någon bil när Du var liten (innan Du började skolan)?

- nej   ja   vet inte/minns inte

Fortsätt på nästa sida!

DEL B. I detta avsnitt får Du svara på om Du själv **blivit utsatt** för någon av följande händelser under *de senaste 12 månaderna*.

Har Du någon gång under de senaste 12 månaderna råkat ut för att...

... någon stulit

Din cykel?

 nej ja, 1 gång ja, 2 gånger eller fler

} Om ja: Gjordes polisanmälan om saken *senaste gången* det hände?

 nej ja vet inte

... någon stulit

Din plånbok?

 nej ja, 1 gång ja, 2 gånger eller fler

} Om ja: Gjordes polisanmälan om saken *senaste gången* det hände?

 nej ja vet inte

... någon stulit

annan värdefull sak från Dig?

 nej ja, 1 gång ja, 2 gånger eller fler

} Om ja: Gjordes polisanmälan om saken *senaste gången* det hände?

 nej ja vet inte

Har någon med avsikt slagit Dig, sparkat Dig eller utsatt Dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna, så att Du skadades så mycket att Du blev tvungen att besöka sjuksyster, läkare eller tandläkare?

 nej ja, 1 gång

⇒

Var någonstans hände det *senaste gången*?

Blev händelsen polisanmäld?

 ja, 2 gånger eller fler ⇒ i skolan/på skolgården nej ja i mitt hem vet inte hemma hos annan på buss/tåg/tunnelbana/spårvagn/hållplats/station annanstans (t ex gatan/disco/fritidsgård etc)

Har någon med avsikt slagit Dig, sparkat Dig eller utsatt Dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna, så att Du fick ont, men inte behövde söka sjukvård?

 nej ja, 1 gång

⇒

Var någonstans hände det *senaste gången*?

Blev händelsen polisanmäld?

 ja, 2 gånger eller fler ⇒ i skolan/på skolgården nej ja i mitt hem vet inte hemma hos annan på buss/tåg/tunnelbana/spårvagn/hållplats/station annanstans (t ex gatan/disco/fritidsgård etc)

Har Du under de senaste 12 månaderna blivit hotad så att Du känt Dig allvarligt rädd?

☐ nej	☐ ja, 1 gång	⇒	Var någonstans hände det senaste gången?	Blev händelsen polisanmäld?
	☐ ja, 2 gånger eller fler	⇒		
			☐ i skolan/på skolgården	☐ nej ☐ ja
			☐ i mitt hem	☐ vet inte
			☐ hemma hos annan	
			☐ på buss/tåg/tunnelbana/spårvagn/hållplats/station	
			☐ annanstans (t ex gatan/disco/fritidsgård etc)	

Har någon under det senaste 12 månaderna hotat Dig med stryk eller vapen eller använt våld mot dig för att få pengar eller andra värdesaker?

☐ nej	☐ ja, 1 gång	⇒	Var någonstans hände det senaste gången?	Blev händelsen polisanmäld?
	☐ ja, 2 gånger eller fler	⇒		
			☐ i skolan/på skolgården	☐ nej ☐ ja
			☐ i mitt hem	☐ vet inte
			☐ hemma hos annan	
			☐ på buss/tåg/tunnelbana/spårvagn/hållplats/station	
			☐ annanstans (t ex gatan/disco/fritidsgård etc)	

Har någon under de senaste 12 månaderna hotat eller trakasserat Dig eller utsatt Dig för våld för att Du inte skulle anmäla eller vittna om ett brott hos t.ex. polisen?

☐ nej	☐ ja, 1 gång	⇒	Blev den senaste händelsen polisanmäld?
	☐ ja, 2 gånger eller fler	⇒	
			☐ nej ☐ ja ☐ vet inte

DEL C. Här gäller frågorna vad *Din* inställning är till följande saker...

Kryssa i Ditt svar efter varje aktivitet!

			
	DET VILL JAG ABBOLUT INTE	DET VILL JAG KNAPPAST	"NJA"
	DET VILL JAG MÖJLIGEN	DET VILL JAG ABBOLUT	
Se på riktigt blodiga skräckfilmer...	☐	☐	☐
Hoppa "bungy-jump"...	☐	☐	☐
Spela kort om pengar (100 kr)...	☐	☐	☐
Städa i Ditt rum, ifall det är stökigt...	☐	☐	☐
Gå på museum och titta på gamla saker...	☐	☐	☐
Ha stilla helgkvällar med familjen framför TV:n...	☐	☐	☐

DEL D.

Ibland händer det att människor gör saker som egentligen inte är tillåtna.
Nu kommer ganska många frågor som handlar om ifall Du gjort något sådant
någon gång under de senaste 12 månaderna.
Kom ihåg att Du är anonym och att Du kan svara ärligt utan att behöva vara orolig.

Hur många gånger har Du gjort följande saker
under *de senaste 12 månaderna*?

Skolkat från
skolan en
hel dag?

- ingen gång   1-2 ggr
(*enstaka
tillfälle*)   3-5 ggr
(*några
gång*)   6-10 ggr
(*ganska
många
gång*)   11-50 ggr
(*ofta*)   mer än 50 ggr
(*mycket ofta,
en gång i veckan
eller mer*)
-

Åkt buss, spårvagn,
tunnelbana,
pendeltåg eller tåg
utan att betala
(tjuvåkt)?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Kört bil eller mc
utan körkort eller
körkortstillstånd?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Med flit förstört
telefonhytt, gatlykta,
fönster, någons
cykel eller annan sak
som inte var Din?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Klottrat så kallade
"tags" eller andra
ord med tusch eller
sprayfärg
någonstans?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Utan tillstånd gjort
större graffitimålning
med flera olika
sprayfärger på t ex
en betongvägg?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Hur många gånger har Du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

Stulit (snattat) något i affär eller varuhus?

- ingen gång   1-2 ggr
(enstaka tillfälle)   3-5 ggr
(några gånger)   6-10 ggr
(ganska många gånger)   11-50 ggr
(ofta)   mer än 50 ggr
(mycket ofta, en gång i veckan eller mer)
-

Använt förfalskat ID-kort?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Skaffat Dig pengar genom att lura folk?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit pengar från en telefonautomat eller varuautomat?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit något från skolan?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit något från Ditt hem?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit en cykel?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit en moped eller motorcykel?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit en bil?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit något ur en bil?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Stulit något ur någons ficka?

- ingen gång   1-2 ggr   3-5 ggr   6-10 ggr   11-50 ggr   mer än 50 ggr
-

Hur många gånger har Du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

Ryckt en väska, plånbok eller liknande från någon Du inte känner?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Stulit något annat som vi inte frågat om?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Brutit Dig in i en bostad eller annan byggnad?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Köpt något som Du vet var stulet?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Sålt något som Du vet var stulet?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Haft en kniv med Dig (som vapen) när Du gått ut?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Hotat någon med stryk eller vapen för att få pengar eller andra värdesaker?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Utan tillåtelse tänt eld på något värdefullt, t ex en lada, bil, skog eller byggnad som inte tillhörde Dig?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Med avsikt slagit någon (som inte tillhör Din familj) så att Du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård?

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

**Med avsikt slagit
någon som tillhör Din
familj så att han/hon
behövde sjukvård?**

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

**Med avsikt skadat
någon med en kniv
eller annat vapen?**

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Så några frågor om droger...

Hur många gånger har Du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

**Druckit öl, vin, sprit
eller annan alkohol så
Du känt Dig berusad?**

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

**Rökt hasch eller
marijuana?**

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Provat annan narkotika?

(t ex amfetamin, heroin,
ecstasy eller liknande)

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Sniffat?

(t ex thinner, tändargas)

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

**Sålt hasch eller
marijuana?**

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

**Sålt annan
narkotika?**

ingen gång 1-2 ggr 3-5 ggr 6-10 ggr 11-50 ggr mer än 50 ggr

Om du någonsin har åkt fast för polisen för något du gjort, vad hade du gjort den *senaste gången* du åkte fast? (*välj det alternativ som bäst stämmer in på det du hade gjort*)

- har aldrig åkt fast för polisen för något (*gå vidare till "Del E" nedan*)
☐ stulit nåt	☐ gjort inbrott	☐ förstört/vandaliserat något
☐ köpt/sålt något stulet	☐ slagit/skadat någon	☐ rånat någon
☐ varit berusad	☐ varit narkotikapåverkad	☐ köpt/sålt narkotika
☐ någonting annat som vi inte har nämnt		

Har Du åkt fast för polisen för något Du gjort under de senaste 12 månaderna?

- nej ja, 1 gång ja, 2 gånger eller fler

Har någon från socialen (socialtjänsten) pratat med Dig på grund av att Du åkt fast under de senaste 12 månaderna?

- nej ja, en gång ja, 2 gånger eller fler

DEL E. Denna del handlar om Din fritid, skolan, kompisar och hur Du kommer överens med Dina föräldrar. Markera med ett kryss efter varje fråga det svar som bäst stämmer in på Dig!

Brukar Du komma bra överens med Din mamma tycker Du?

- aldrig träffar aldrig mamma
 oftast inte
 lika mycket bra som dåligt
 för det mesta
 alltid
-

Kan Du vanligtvis prata om precis allt (t ex problem) med Din mamma?

- absolut inte knappast kanske ("beror på") antagligen ja, absolut
 träffar aldrig mamma
-

Brukar Du komma bra överens med Din pappa tycker Du?

- aldrig träffar aldrig pappa
 oftast inte
 lika mycket bra som dåligt
 för det mesta
 alltid
-

Kan Du vanligtvis prata om precis allt (t ex problem) med Din pappa?

- absolut inte knappast kanske ("beror på") antagligen ja, absolut
 träffar aldrig pappa
-

Brukar Dina föräldrar veta var Du är ifall Du går ut på kvällen?

- nej, aldrig ganska sällan ibland för det mesta ja, alltid
-

Brukar Dina föräldrar veta vilka Du träffar ifall Du går ut på kvällen?

- nej, aldrig ganska sällan ibland för det mesta ja, alltid
-

Måste Du komma hem en viss bestämd tid på helgerna?

- nej, aldrig ganska sällan ibland för det mesta ja, alltid
-

Kräver Dina föräldrar att Du i förväg talar om vad Du ska göra om Du vill gå ut t ex en fredagskväll?

- nej, aldrig ganska sällan ibland för det mesta ja, alltid

Vad tror Du Dina föräldrar skulle tycka ifall Du skolkade ifrån skolan ett par dagar?

- inte bry sig alls
  - inte bry sig så mycket
  - tveksamt vad de skulle tycka
  - de skulle bli ganska arga, besvikna eller ledsna
  - de skulle bli mycket arga, besvikna eller ledsna
-

Brukar Du trivas bra i skolan?

- aldrig
  - oftast inte
  - lika mycket bra som dåligt
  - för det mesta
  - alltid
-

Är Dina lärare bra *tycker Du?*

- ingen är bra
  - de flesta är inte bra
  - lika många bra som dåliga
  - de flesta är bra
  - alla är bra
-

Hur viktigt tycker Du det är att få bra betyg?

- inte alls viktigt
  - knappast viktigt
  - varken viktigt eller oviktigt
  - ganska viktigt
  - mycket viktigt
-

Tycker Du man borde ta bort betygen?

- nej
  - ja
  - vet inte/tveksam
-

Vad hade Du för betyg i följande ämnen förra terminen?

	icke godkänd	godkänd	väl godkänd	mycket väl godkänd
Svenska	☐	☐	☐	☐
Engelska	☐	☐	☐	☐
Matematik	☐	☐	☐	☐
Kemi/NO	☐	☐	☐	☐
Idrott	☐	☐	☐	☐

Röker eller snusar Du *regelbundet* (minst flera gånger i veckan)? *Fler än ett kryss tillåtet!*

- nej, varken röker eller snusar regelbundet
- ja, jag röker.
- ja, jag snusar.

Brukar Du besöka något av följande minst ett par gånger i månaden på Din fritid? Flera kryss tillåtet!

☐ Fritidsgård	☐ Kyrka/församlingslokal	☐ Föreningslokal
☐ Biograf	☐ Ridhus/stall	☐ Scoutträff/friluftfrämjandet
☐ Cafeteria/fik	☐ Diskotek	☐ Museum/konstutställning
☐ Bibliotek	☐ Fest	☐ Solarium
☐ Sporthall/simhall	☐ Korvkiosk	☐ Skateboardramp
☐ Idrottsplats	☐ Hamburgerbar	☐ Flipper/biljard/spelhall
☐ Dansträning	☐ Musikundervisning/kör	☐ Styrketräningslokal
☐ Teatergrupp	☐ Replokal	☐ Rock/popkonsert
- Nej, inget av detta**

Har Du sett mobbning på Din skola?

- nej, aldrig   ganska sällan   ibland   ofta

Har Du råkat ut för att bli mobbad?

- nej, aldrig   ganska sällan   ibland   ofta

Har Du mobbat andra?

- nej, aldrig   ganska sällan   ibland   ofta

Hur ofta brukar Du vanligtvis träffa kompisar på kvällarna?

- mindre än en kväll i veckan
 1-2 kvällar i veckan
 3-4 kvällar i veckan
 5-6 kvällar i veckan eller mer

Hur ofta brukar du vanligtvis, ensam eller med kompisar...

	mindre än en dag i veckan	1-2 dagar i veckan	3-4 dagar i veckan	5-6 dagar i veckan eller mer
...vara vid någon typ av centrum eller liknande samlingspunkt på kvällarna?	☐	☐	☐	☐
...vara ute utan att göra något speciellt, annat än att bara "driva" omkring?	☐	☐	☐	☐

Hur ofta brukar Du umgås med kompisar som är minst två år äldre än Du?

- aldrig   ganska sällan   ibland   ganska ofta   ofta

Är de kompisar Du träffar på fritiden mest killar eller tjejer, eller är det blandat?

- träffar sällan kompisar   det är mest tjejer   blandat, lika mycket tjejer som killar   det är mest killar

Kryssa i om följande påståenden om *kompisar* stämmer in på Dig!

	nej, det stämmer inte alls	det stämmer ganska dåligt	lika mycket stämmer som inte stämmer	det stämmer ganska bra	ja, det stämmer precis	vet inte
Mina kompisar ställer gärna upp för mig om jag behöver hjälp med något...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mina kompisar betyder faktiskt väldigt mycket för mig...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag respekterar verkligen mina vänners åsikter...	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tror Du att *Dina kompisar* skulle tycka att det var okej *ifall Du...*

...drack Dig full?	☐ helt okej	☐ ganska okej	☐ tveksam	☐ knappast okej	☐ inte okej
...skolkade ett par dagar?	☐ helt okej	☐ ganska okej	☐ tveksam	☐ knappast okej	☐ inte okej
...tog något i en affär?	☐ helt okej	☐ ganska okej	☐ tveksam	☐ knappast okej	☐ inte okej
...provade hasch?	☐ helt okej	☐ ganska okej	☐ tveksam	☐ knappast okej	☐ inte okej
...tog en bil?	☐ helt okej	☐ ganska okej	☐ tveksam	☐ knappast okej	☐ inte okej
...slog ner en alkoholist?	☐ helt okej	☐ ganska okej	☐ tveksam	☐ knappast okej	☐ inte okej
...gjorde större graffitimålning?	☐ helt okej	☐ ganska okej	☐ tveksam	☐ knappast okej	☐ inte okej

Har någon av *Dina kompisar* (de Du oftast umgås med) gjort något av följande, som Du vet om?

tagit något utan att betala i en affär?	☐ nej	☐ ja
förstört någonting?	☐ nej	☐ ja
brutit sig in någonstans?	☐ nej	☐ ja
slagit ner någon?	☐ nej	☐ ja
åkt fast för polisen?	☐ nej	☐ ja

Nu följer en del frågor om Dig själv och vad Du tycker om vissa saker.

Kryssa i om följande påståenden stämmer överens med vad Du tycker/känner!

	nej, det stämmer inte alls	det stämmer knappast	tveksamt om stämmer eller inte stämmer	det stämmer delvis	ja, det stämmer precis
Risken att åka fast om man snattar är nog ganska liten	☐	☐	☐	☐	☐
Risken att åka fast om man stjälar en cykel är nog ganska liten	☐	☐	☐	☐	☐
Om jag hittade en mobil skulle jag lätt kunna behålla den utan att få dåligt samvete	☐	☐	☐	☐	☐
Om någon tappar en plånbok med pengar får han skylla sig själv om någon tar dem	☐	☐	☐	☐	☐
Om någon glömmer låsa sin cykel är det rätt åt honom/henne om den blir stulen	☐	☐	☐	☐	☐
Om jag hittade en tappad mobil som var bra, skulle jag behålla den själv	☐	☐	☐	☐	☐
Om jag hittade en tappad plånbok med 500 kr i skulle jag nog faktiskt ta pengarna	☐	☐	☐	☐	☐
Om jag såg en fin cykel som någon glömt låsa, skulle jag nog faktiskt ta den	☐	☐	☐	☐	☐
Det är okej att stjäla något från en person som är rik och har råd att ersätta det	☐	☐	☐	☐	☐
Det är okej att stjäla från en affär som ändå tjänar mycket pengar	☐	☐	☐	☐	☐

Under de senaste 12 månaderna, har Du gjort något av följande för att Du var rädd/orolig för att bli hotad, trakasserad, eller utsatt för våld eller något annat brottsligt?

hållit Dig borta från skola en hel dag?	☐ nej	☐ ja
stannat hemma en kväll när Du egentligen velat gå ut?	☐ nej	☐ ja
medvetet undvikit vissa personer?	☐ nej	☐ ja
medvetet undvikit vissa ställen?	☐ nej	☐ ja
bytt Ditt mobilnummer?	☐ nej	☐ ja

Kryssa i om följande stämmer överens med vad Du tycker/känner!

	nej, det stämmer inte alls	det stämmer knappast	tveksamt om stämmer eller inte stämmer	det stämmer delvis	det stämmer precis
På det hela taget gör polisen ett bra jobb tycker jag	☐	☐	☐	☐	☐
Det är viktigt att ställa upp och vittna om man ser att någon vandaliserar skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag skulle tycka det var OK att ljuga för polisen för att skydda en kompis	☐	☐	☐	☐	☐
Det är viktigt att ställa upp och vittna om man ser att en person blir misshandlad	☐	☐	☐	☐	☐
Jag litar på att jag skulle få en rättvis behandling av polisen om jag råkade bli misstänkt för något brott som jag inte hade gjort	☐	☐	☐	☐	☐
Jag litar på att jag skulle få det skydd jag behöver om jag blev hotad för att jag tänkte vittna om ett brott	☐	☐	☐	☐	☐

Skulle *Du* tycka det var okej ifall *Dina kompisar*...

...drack sig fulla? helt okej ganska okej tveksam knappast okej inte okej

...skolkade ett par dagar? helt okej ganska okej tveksam knappast okej inte okej

...tog något i en affär? helt okej ganska okej tveksam knappast okej inte okej

...provade hasch? helt okej ganska okej tveksam knappast okej inte okej

...tog en bil? helt okej ganska okej tveksam knappast okej inte okej

...slog ner en alkoholist? helt okej ganska okej tveksam knappast okej inte okej

...gjorde större
graffitimålning? helt okej ganska okej tveksam knappast okej inte okej

Ungefär hur mycket brukar du använda Internet en vanlig dag?

5 timmar eller mer 3-4 timmar 1-2 timmar mindre än en timme använder inte Internet

Under de senaste 12 månaderna har du använt Internet för att...

	Nej, aldrig	Ja, men ganska sällan	Ja, ibland	Ja, ganska ofta	Ja, ofta
... chatta med kompisar/andra som du känner sedan tidigare utanför nätet?	☐	☐	☐	☐	☐
...chatta med personer som du <i>inte</i> känner sedan tidigare utanför nätet?	☐	☐	☐	☐	☐
...olagligt laddat ner spel, musik, filmer eller datorprogram med hjälp av s.k. fildelningsprogram?	☐	☐	☐	☐	☐
...spela om pengar?	☐	☐	☐	☐	☐

Har Du någon gång under de senaste tolv månaderna...

	nej	ja
... råkat ut för att bli mobbad via Internet?	☐	☐
... råkat ut för att någon har lagt ut en bild/filmklipp på Dig på Internet som fick Dig att må dåligt?	☐	☐
... råkat ut för att någon via Internet har försökt få Dig att "sexprata" - eller att göra något sexuellt - när Du inte ville?	☐	☐
... haft en Internetkontakt som du skulle beskriva som sexuell med en person som du tror eller vet var <i>minst fem år äldre än dig?</i> (oavsett om du ville eller inte ville ha denna typ av kontakt med denna person)	☐	☐

Bara en sida kvar!

Har någon under de senaste 12 månaderna tafsat eller tagit på Dig på ett sexuellt sätt när Du inte ville det?

- nej   ja, 1 gång   ⇒   **Blev den *senaste händelsen* polisanmäld ?**
 ja, 2 gånger eller fler ⇒
 nej   ja   vet inte

Har Du någon gång under de senaste 12 månaderna blivit tvingad av någon till att göra något som Du upplevde som sexuellt?

- nej   ja, 1 gång   ⇒   **Blev den *senaste händelsen* polisanmäld ?**
 ja, 2 gånger eller fler ⇒
 nej   ja   vet inte

*Nu har vi ställt ganska många frågor om utsatthet för brott. Till sist vill vi ändå ställa ett par till frågor om den **senaste gången** du blev utsatt för något brottsligt (om det nu har hänt dig någon gång).*

Har Du *sen du började årskurs 7* blivit utsatt för något brottsligt?

- ja ⇒ Vilken typ av brott var det *senaste gången*?   Stöld   Misshandel   Rån   Sexualbrott   Annat
 nej (*hoppa över nästa fråga!*)

Gjordes en polisanmälan senaste gången det hände?

- nej ⇒ Varför inte?   vågade inte   det var bara en småsak   visste inte hur   tänkte inte på det
 tror inte på polisen   polisen kan ändå inte göra nåt   annan anledning/vet inte
- ja ⇒ Vem gjorde anmälan?   skolan   förälder   jag själv   någon annan/vet inte
- vet inte

Hur tycker Du att det var att svara på dessa frågor? *Flera kryss tillåtet!*

- tråkigt   meningslöst   jobbigt   svårt ibland   varken roligt eller tråkigt
 roligt   intressant   helt okej   ganska lätt   vet inte

Nu var det slut!

Här kan Du skriva om Du har några övriga synpunkter!

.....
.....
.....

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!